

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 35 och 90 § i Finlands grundlag och vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar i Finlands grundlag. Riksdagen föreslås få ett nytt utskott, revisionsutskottet, genom att statsrevisorerna och övervakningsfunktionen vid finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation slås ihop. Statsrevisorerna och statsrevisorernas kansli dras in. Genom propositionen revideras den parlamentariska övervakningen av statsfinanserna samtidigt som riksdagens budgetmakt förstärks.

Det nya revisionsutskottet skall centralt ha hand om den parlamentariska övervakningen i efterskott av statsfinanserna. Statens revisionsverk fortsätter att vara en oavhängig, extern myndighet som granskar statsfinanserna. Finansutskottet skall fortfarande ha hand om statsfinansiella frågor med tonvikten på framtiden, till exempel statsbudgeten, budgetmotioner och budgetrelaterad lagstiftning.

Revisionsutskottet skall ingå i riksdagens utskottsväsende, men ändå ha en verksamhet med vissa särdrag. Utskottet skall vara initia-

tivtagare, vilket innebär att utskottet själv-
mant tar upp viktiga iakttagelser till behandling och lägger fram sina synpunkter för hela riksdagen i ett betänkande som behandlas i plenum. När reformen träder i kraft slopas statsrevisorernas berättelse. Revisionsutskottet kommer att behandla de årliga statsfinansiella berättelser som lämnas till riksdagen. Däremot skall övervakningen på eget initiativ inte vara direkt kopplad till budgetåret.

Revisionsutskottet föreslås vara mindre än de övriga fackutskotten. Däremot ska sekretariatet vara större än för utskotten normalt.

För att statsrevisorerna skall kunna dras in och det nya revisionsutskottet inrättas måste grundlagen, riksdagens arbetsordning och vissa andra lagar och författningar ändras.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2007.

Syftet är att det nya revisionsutskottet skall inleda sin verksamhet vid ingången av valperioden 2007–2010. Lagarna avses träda i kraft vid samma tidpunkt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING.....	4
1. Inledning	4
2. Nuläge	5
2.1. Lagstiftning och praxis	5
Statsrevisorerna	5
Finansutskottet och behandlingen av statsrevisorernas berättelse i riksdagen	6
Statens revisionsverk	7
2.2. Internationell praxis	8
Allmänt	8
Europeiska unionen	9
Sverige.....	9
Storbritannien	10
Belgien.....	10
Konklusioner	10
2.3. Bedömning av nuläget	10
3. Målsättning och de viktigaste förslagen.....	12
3.1. Målsättning och metoder för måluppfyllelse.....	12
3.2. De viktigaste förslagen.....	13
Ett revisionsutskott inrättas.....	13
Revisionsutskottets uppgifter och verksamhet.....	13
Revisionsutskottets sammansättning och personal.....	14
4. Propositionens konsekvenser	15
4.1. Konsekvenser för riksdagens budgetmakt och riksdagsarbetet.....	15
4.2. Ekonomiska konsekvenser	15
4.3. Konsekvenserna för myndigheternas verksamhet.....	16
5. Beredningen av propositionen	16
6. Samband med andra propositioner.....	17
DETALJMOTIVERING.....	18
1. Lagförslag	18
1.1. Finlands grundlag	18
1.2. Lag om statens revisionsverk	20
1.3. Lag om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar.....	20
1.4. Lag om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel av Finland och Europeiska gemenskaperna	21
1.5. Lag om statliga affärsverk	22
1.6. Lag om statens säkerhetsfond.....	22
1.7. Lag om interventionsfonden för jordbruket	22
1.8. Övriga lagförslag.....	22

2. Närmare bestämmelser	23
3. Ikraftträdande.....	23
4. Lagstiftningsordning	23
LAGFÖRSLAGEN.....	24
om ändring av 35 och 90 § i Finlands grundlag	24
om ändring av 3 och 5 i lagen om statens revisionsverk.....	25
om upphävande av lagen om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar	25
om ändring av lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna.....	26
om ändring av 15 § i lagen om statliga affärsverk	27
om ändring av 7 och 18 § i lagen om statens säkerhetsfond	27
om ändring av 8 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket	28
om ändring av 1 § i arkivlagen	29
om ändring av 3 och 65 § i statstjänstemannalagen	29
om ändring av 4 § i lagen om säkerhetsutredningar	30
om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar	30
om ändring av 1 och 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten.....	31
BILAGA.....	32
PARALLELLTEXTER.....	32
om ändring av 35 och 90 § i Finlands grundlag	32
om ändring av 3 och 5 § i lagen om statens revisionsverk.....	33
om upphävande av lagen om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar	34
om ändring av lagen om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna.....	35
om ändring av 15 § i lagen om statliga affärsverk	37
om ändring av 7 och 18 § i lagen om statens säkerhetsfond	37
om ändring av 8 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket	39
om ändring av 1 § i arkivlagen	39
om ändring av 3 och 65 § i statstjänstemannalagen	40
om ändring av 4 § i lagen om säkerhetsutredningar	41
om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar	42
om ändring av 1 och 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten.....	43

ALLMÅN MOTIVERING

1. Inledning

Debatten om en förstärkt parlamentarisk övervakning av statsfinanserna har pågått länge. Debatten har sin upprinnelse i de senaste omställningarna i statsfinanserna och de har påverkat riksdagens möjligheter att utöva sin budgetmakt. Övergången från detaljerad resursstyrning till resultatstyrning är den största omställningen. Därmed har ministerierna och förvaltningen under dem fått befogenhet att besluta om användningen av medel, men övervaknings- och återkopplingsmekanismerna har inte utvecklats i samma takt. För riksdagens möjligheter att utöva sin budgetmakt är det viktigt att riksdagen kan bevaka hur resultatmålen utfaller. I övervakningen är det viktigt att riksdagen får relevant och högkvalitativ information av rätt slag om hur resultatmålen utfaller. Genom lagstiftningen om statsandelar till kommunerna har kommunernas självstyrelse förstärkts. Därmed har riksdagen fått mindre möjligheter att utöva direkt resursstyrning samtidigt som behovet av adekvat övervakningsinformation har ökat. De senaste femton åren har statens affärsdrivande verksamhet förändrats mycket, och omställningarna har också påverkat riksdagens budgetmakt. I och med att den affärsdrivande verksamheten vid ämbetsverken och inrättningarna tillämpar nettobudgetering har en del av den beslutande makten förts över till förvaltningen. Styrningen av statens affärsverk var tidigare resursstyrning, men har övergått till resultatstyrning. En annan faktor som har haft en inskränkande effekt på riksdagens budgetmakt är att merparten av de statliga affärsdrivande verken är statsägda aktiebolag. En betydande ökning av fonderna utanför budgeten har haft en likadan effekt. Dessutom har riksdagens budgetmakt inskränkts i och med vårt EU-medlemskap.

Å andra sidan har både riksdagen och statsrådet med olika åtgärder eftersträvat en stärkare ställning för riksdagen i den statsfinan-

siella beslutsprocessen. Genom en ändring från 2003 av lagen om statsbudgeten (423/1988) har statens bokslutsberättelse reviderats. Reformen har spelat en viktig roll för den parlamentariska övervakningen av statsfinanserna. Den nya bokslutsberättelsen är mer informativ och lämpar sig betydligt bättre för riksdagens övervakningsmekanism. Reformen innefattar en samordnad och fördjupad avrapportering av det ekonomiska resultatet. Samtidigt infördes en controllerfunktion för statsfinanserna, som syftar till ytterligare förbättringar i avrapporteringen och utvärderingen av statsfinanserna. Ramstyrningen har intagit en framträdande plats i planeringen av statsfinanserna och har gett riksdagen större inflytande.

Statens revisionsverk har funnits i anknytning till riksdagen sedan 2001. Därmed har informationen till riksdagen förbättrats, men samtidigt också lett till en marginalisering av statsrevisorerna. I samband med behandlingen av lagen om statens revisionsverk (676/2000) framhöll finansutskottet att det finns överlappningar mellan statsrevisorerna och statens revisionsverk. Utskottet framhöll vikten av att de samarbetar nära för att resurserna skall kunna utnyttjas så bra som möjligt (FiUB 10/2000 rd).

Riksdagens arbetsgrupp för det statsfinansiella berättelseförfarandet och statens bokslut föreslog i sitt betänkande från 2002 att det på sikt bör utredas om statsrevisorernas verksamhet kan omvandlas mer i riktning mot en gransknings- och kontrollorganisation med liknande verksamhet som fackutskotten genom att statsrevisorerna och övervakningsfunktionen vid finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation går samman. Den 1 oktober 2003 tillsatte riksdagens talmanskonferens en kommission med uppgift att utreda frågan. I februari 2005 kom kommissionen för den parlamentariska övervakningen av statsfinanserna med sitt betänkande. Där föreslår kommissionen att riksdagen får ett revisionsutskott. Denna proposition bygger

på betänkandet från kommissionen. Propositionen har samband med talmanskonferensens förslag till ändring av riksdagens arbetsordning och vissa andra bestämmelser.

2. Nuläge

2.1. Lagstiftning och praxis

Statsrevisorerna

Grundläggande bestämmelser om statsrevisorerna ingår i grundlagen, riksdagens arbetsordning (40/2000) och vissa andra lagar samt i instruktionen för statsrevisorerna (745/2000) som är antagen av riksdagen. Enligt 90 § 1 mom. i grundlagen övervakar riksdagen statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. För detta väljer riksdagen inom sig statsrevisorer. I 3 mom. föreskrivs att statsrevisorerna har rätt att av myndigheter och andra som de övervakar få de upplysningar de behöver för att sköta sitt uppdrag.

Enligt 12 § i riksdagens arbetsordning väljer riksdagen under valperiodens första riksmöte inom sig fem statsrevisorer och lika många ersättare. Enligt 1 § i instruktionen för statsrevisorerna är statsrevisorernas mandatid direkt kopplad till riksdagsledamöternas valperiod. Följaktligen kan en person som inte längre är riksdagsledamot inte heller vara statsrevisor.

Statsrevisorernas övervakning gäller dels statsfinanserna som ingår i statsbudgeten, dels statsfinanserna utanför budgeten. Statsrevisorernas övervakningsbefogenhet inbegriper därmed statliga verk och inrättningar, fonder, statliga affärsverk och industri- och handelslag, aktiebolag som staten har bestämmandeinflytande i, statsunderstöd och statliga stödåtgärder och penningöverföringar mellan Finland och Europeiska unionen. I 3 § i instruktionen för statsrevisorerna sägs det att det inte ingår i statsrevisorernas uppgifter att övervaka riksdagens egen ekonomiförvaltning eller fonder som riksdagen svarar för och inte heller statens revisionsverk, Folkpensionsanstalten eller Finland Bank.

Enligt 2 § i instruktionen övervakar statsrevisorerna dels att statsfinanserna handhas lagligt och ändamålsenligt, dels att statsbudgeten iakttas. Vidare sägs att statsrevisorerna främst skall koncentrera sig på statsfinanser-

nas allmänna tillstånd och skötsel och på saker som det är motiverat att informera riksdagen om. Denna avgränsning framhäver å ena sidan att statsrevisorerna i första hand ska skaffa fram information till riksdagen och å andra sidan att det finns vissa skillnader mellan statsrevisorernas övervakning och statens revisionsverks revisionsverksamhet.

Statsrevisorerna väljer inom sig en ordförande och en vice ordförande. Av tradition har statsrevisorerna varit indelade i två avdelningar trots att de utför merparten av arbetet kollegialt. De fattar beslut på sina sammanträden som är beslutföra med fyra ledamöter närvarande. Sammanträdena är beslutföra också med tre ledamöter närvarande om ordföranden eller en vice ordförande är närvarande och statsrevisorerna är eniga i sitt beslut. I 15 § ingår bestämmelser om statsrevisorernas årliga arvode. Arvodet uppgår till en sjättedel av det arvode med samtliga tidsbestämda höjningar som betalas till riksdagsledamöterna enligt lagen om riksdagsledamöternas arvode (328/1947). Ordföranden och vice ordföranden får dessutom ett extra arvode.

Statsrevisorerna har ett kansli som är deras sekretariat. Verksamheten övervakas av statsrevisorernas ordförande (12 § i instruktionen). Statsrevisorerna fastställer en arbetsordning för kansliet. Kansliet skall bistå statsrevisorerna i planeringen av övervakningen, särskilt i valet av övervakningsteam, samla in information, hjälpa till med att ordna besök och inspektioner och utarbeta utkast till berättelser som behandlas vid statsrevisorernas sammanträden. I 2 § i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003) nämns Statsrevisorernas kansli som ett av de ämbetsverk vid riksdagen där arbetsgivarens högsta beslutandemakt utövas av riksdagens kanslikommission. Detta gäller när tjänster inrättas och när lönevillkoren slås fast. I övrigt fattas besluten av statsrevisorerna som kollegium. Därmed är det statsrevisorerna som utnämner tjänstemän vid kansliet. I dagsläget har kansliet femton fast anställda tjänstemän och verksamheten leds av kanslichefen. Kansliet är indelat i en övervakningsfunktion och stödtjänster. Dessutom leder kanslichefen den forskning som finansieras av statsrevisorerna.

I 12 § i riksdagens arbetsordning föreskrivs att statsrevisorerna årligen lämnar en berätt-

telse och vid behov särskilda berättelser till riksdagen. I själva verket är det så att övervakningsfunktionen till största delen arbetar med årsberättelsen. Arbetet kommer i gång tidigt på hösten och avslutas med att statsrevisorerna lämnar över berättelsen till riksdagens talman i november året därpå. På senare år har berättelserna varit mycket omfattande och behandlat tiotals olika teman. Varje tema åtföljs av ett parlamentariskt ställningstagande. Berättelsen redogör mycket omfattande för hur statsförvaltningen och i vidare bemärkelse den offentliga förvaltningen fungerar och vilka problem statsrevisorerna har uppdagat. Dessutom redovisar berättelserna för resultaten från uppdragsforskningen.

På senare år har statsrevisorerna gjort ansträngningar för att se över berättelsen. De tidigare redogörelserna för varje förvaltningsområde har ersatts med ett mer problemfokuserat angreppssätt samtidigt som ställningstagandena inriktats på mer generella och principiella mål. Dessutom följer berättelsen inte längre budgetåret, vilket gör att frågorna äger större aktualitet. I berättelsen ingår inte längre någon bedömning av statsbokslutet för att undvika överlappningar med berättelsen från statens revisionsverk.

I statsrevisorernas övervakningsuppdrag ingår också enligt 2 § i instruktionen att besöka och inspektera övervakningsobjekt. Inspektioner görs på ministerier samt på ämbetsverk och inrättningar som beslutas särskilt. Dessutom görs besök i arbetskrafts- och näringscentralernas distrikt och på Finlands beskickningar i utlandet. Vid inspektionerna hör sig statsrevisorerna för om förvaltningen och problem i verksamheten. Vid besöken på ministerierna håller de sig till allmänna frågor inom förvaltningsområdet och tar upp specialfrågor som aviserats i förväg.

Övervakningen kompletteras av uppdragsforskning som vanligen består av forskningsprojekt utförda framför allt av universitet. Studierna tjänar som verktyg i övervakningsarbetet och ger bakgrundsmaterial.

I 13 § i instruktionen sägs att förvaltningslagen (434/2003) tillämpas på övervakningen av statsfinanserna och i förvaltningsfrågor vid statsrevisorernas kansli. Statsrevisorernas övervakning kan inte direkt betraktas som behandling av förvaltningsärenden i den mening som förvaltningslagen avser. I 14 § sägs

att lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) tillämpas på statsrevisorernas verksamhet. Statsrevisorernas sammanträden och övervakningsbesök är inte offentliga.

I 11 § i instruktionen sägs vidare att statsrevisorerna kan samarbeta med statens revisionsverk. På det praktiska planet begränsar sig samarbetet till årliga möten där de båda parterna försäkrar sig om att det inte finns överlappningar med revisionsverkets verksamhet. Dessutom sänder revisionsverket alla sina berättelser från förvaltningsrevisionen, likaså statsverkens revisionsberättelser, till statsrevisorerna för kännedom.

Utöver författningarna ovan finns det en del andra lagar som reglerar statsrevisorernas verksamhet. I lagen om rätt för statsrevisorerna att granska vissa statliga stödåtgärder (630/1988) ingår bestämmelser om rätt för statsrevisorerna att övervaka de som får statliga stöd och för statens revisionsverk att granska affärsverken och affärsverkskoncernernas verksamhet. I 15 § i lagen om statliga affärsverk (1185/2002) sägs att affärsverkens och affärsverkskoncernernas verksamhet övervakas av statsrevisorerna och granskas av statens revisionsverk. I lagen om rätt för statsrevisorerna och Statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995) föreskrivs om övervakning och granskning av sådana överföringar och användningen av dem. Lagen har också bestämmelser om handräckning i situationer då rätten att få uppgifter och rätten att granska ett objekt ska fullföljas.

I 7 § i lagen om statens säkerhetsfond (379/1992) föreskrivs att statsrevisorerna och statens revisionsverk har rätt att granska fonden och dess förvaltning och hur finansiella stöd har använts. Dessutom finns det bestämmelser om statsrevisorernas och Statens revisionsverks rätt att få handräckning från Finansinspektionen. Enligt 8 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994) får fonden granskas av statsrevisorerna och revisionsverk.

Finansutskottet och behandlingen av statsrevisorernas berättelse i riksdagen

Finansutskottets uppgifter läggs i stora

drag fast i 83 § i grundlagen och 59 § i riksdagens arbetsordning. Närmare bestämmelser ingår i talmanskonferensens allmänna anvisningar om fackutskottens huvudsakliga uppgifter från den 25 februari 2000. I finansutskottets uppgifter ingår att behandla budgetpropositionen och tilläggsbudgetpropositioner, men bland annat också att behandla riksdagens beslut om en temporär budget, budgetmotioner samt lagstiftning som gäller skatter, avgifter och andra finansiella frågor. I kompetensområdet ingår också statens upptagning av lån, lånebefogenheter för statliga affärsverk, vissa statsborgen och överlåtelse av statlig markegendom.

Vid sidan av finansiella frågor behandlar utskottet också årliga berättelser om statsfinanserna, statens bokslutsberättelse, statsrevisorernas berättelse, berättelsen om verksamheten vid statens revisionsverk och berättelsen från riksdagens revisorer. Berättelserna behandlas i finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation. Statens bokslutsberättelse och Statens revisionsverks berättelse lämnas numera till riksdagen vid en tidpunkt som tillåter att de med en gång utnyttjas i behandlingen av budgetpropositionen under riksdagens höstsession. Statsrevisorerna lämnar vanligen sin berättelse till riksdagen i november eller december och berättelsen behandlas av finansutskottet först under vårsessionen.

Behandlingen av Statsrevisorernas berättelse delas upp på flera delegationer i finansutskottet, men förvaltnings- och granskningsdelegationen sammanställer ett utkast till betänkande för utskottet. I betänkandet kan finansutskottet yttra sig om de viktigaste frågorna. Därför blir bara en del av statsrevisorernas 30–40 förslag till ställningstaganden i slutändan riksdagens ställningstaganden. Sedan behandlingen av berättelsen för 2002 har utskottet tillämpat samma praxis som i början av 1990-talet och finansutskottets ställningstagande innehåller nu följaktligen alla förslag i Statsrevisorernas berättelse (FiUB 1/2004 rd).

Riksdagens ställningstagande (anmärkningar) till Statsrevisorernas berättelse lämnas på våren till regeringen för eventuella åtgärder med anledning av anmärkningarna och förslagen. Statsrådet informerar riksdagen om sina åtgärder i en så kallad revisions-

anmärkningsberättelse i samband med den nya statliga bokslutsberättelsen. I revisionsanmärkningsberättelsen ingår också statsrådets svar på riksdagens ställningstaganden med anledning av den tidigare bokslutsberättelsen. Om riksdagen så vill kan den fortsätta dialogen genom att begära närmare information eller någon annan utredning om svaren ger anledning till det.

Statens revisionsverk

Enligt 90 § 2 mom. i grundlagen finns statens revisionsverk, som är oavhängigt, i anknytning till riksdagen för revisionen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. Grundlagen kräver också att närmare bestämmelser om revisionsverkets ställning och uppgifter utfärdas genom lag. Vidare sägs i 90 § 3 mom. att statens revisionsverk har samma rätt att få upplysningar som statsrevisorerna.

Omorganiseringen av statens revisionsverk infördes i samband med grundlagsreformen (GrUB 10/1998 rd). Lagen om statens revisionsverk (676/2000) stiftades 2000 och revisionsverket inledde sin verksamhet i anknytning till riksdagen den 1 januari 2001. Därmed uppfylldes det länge förberedda målet att ordna den externa revisionen av statsfinanserna utifrån en oavhängig grund.

I 90 § i grundlagen formuleras statsrevisorernas och statens revisionsverks granskningsuppdrag språkligt på samma sätt: "Statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten". Enligt formuleringen i grundlagen skiljer sig dock uppdragen från varandra. Statsrevisorerna ska "övervaka" och statens revisionsverk ha hand om "revisionen". Den största skillnaden mellan revisionsverket och statsrevisorerna är att revisionsverket är oavhängigt och en utomstående myndighet. I revisionsverkets uppdrag ingår redovisningsrevision och förvaltningsrevision. Statsrevisorerna arbetar på en parlamentarisk grund och koncentrerar sig huvudsakligen på det allmänna tillståndet och handhavandet av statsfinanserna och på frågor som det kan vara befogat att upplysa riksdagen om.

Statens revisionsverk leds av en generaldirektör som riksdagen väljer enligt reglerna i 16 § 3 mom. i riksdagens arbetsordning. Revisionsverkets uppgifter och befogenheter

finns inskrivna i 1 § i lagen om statens revisionsverk. Enligt paragrafen har revisionsverket till uppgift att granska lagligheten av och ändamålsenligheten i statsfinanserna samt hur statsbudgeten iakttas. I samma paragraf sägs att det inte ingår i revisionsverkets uppgifter att granska riksdagens ekonomi, de fonder som står under riksdagens garanti, Finlands Bank eller Folkpensionsanstalten. Samma regel gäller för statsrevisorerna. Lagen om statens revisionsverk har dessutom bestämmelser om revisionsverkets rätt att få uppgifter och om avgiftsfrihet. I speciallagstiftning ingår också bestämmelser om revisionsverkets granskningsrätt.

I revisionsverkets uppdrag ingår dels redovisningsrevision dels förvaltningsrevision. Redovisningsrevisionen görs årligen och gäller alla redovisningsskyldiga verk och inrättningar inom staten. Genom redovisningsrevisionen säkerställs det att statsbudgeten och den anknytande lagstiftningen följs och att kravet på riktiga och tillräckliga uppgifter i statsbokslutet och räkenskapsverkens bokslut uppfylls. Förvaltningsrevision är däremot en engångsföreteelse och gäller ansvarsområden med ett flertal aktörer, genomgående funktioner inom förvaltningen och vissa förvaltningsområden, uppgifter som handhas av en myndighet eller är avgränsade till en statsbidragstagare. Dessutom gäller förvaltningsrevisionen fonder utanför statsbudgeten, affärsverk och statliga bolag. Förvaltningsrevisionen söker brister och problem i respektive förvaltningars verksamhet, försöker ange orsakerna och informera beslutsfattarna om läget med tanke på styrningen av statsfinanserna.

I 6 § i lagen om statens revisionsverk föreskrivs att revisionsverket årligen före utgången av september ska lämna en berättelse om sin verksamhet till riksdagen och vid behov särskilda berättelser. Berättelsen innehåller information om de viktigaste resultaten av redovisningsrevisionen och granskningsrevisionen. I samband med revideringen av statsbokslutet sågs också revisionsverkets berättelse över. Efter reformen lämnar revisionsverket sin granskningsberättelse om statsbokslutet i samband med sin verksamhetsberättelse. I förekommande fall kan revisionsverket lämna särskilda berättelser till riksdagen. Exempel på särskilda berättelser är

granskningsberättelsen om statsbokslutet. I övrigt har en särskild berättelse bara lämnats en gång till riksdagen och den gällde en granskning av verksamheten vid statens affärsverk (B 8/2002 rd). Men riksdagsledamöterna och finansutskottet får alla förvaltningsrevisionsberättelser och de årliga revisionsberättelserna om räkenskapsverken från revisionsverket. Statens revisionsverk sänder alla granskningsberättelser för kännedom och eventuella åtgärder till de granskade myndigheterna och det behöriga ministeriet samt för kännedom till statsrevisorerna och finansministeriet. Den granskade myndigheten och det behöriga ministeriet ska underrätta revisionsverket vilka åtgärder de har vidtagit med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen.

2.2. Internationell praxis

Allmänt

Det varierar mycket från land till land hur den externa revisionen och kontrollen av statsfinanserna är ordnade. INTOSAI, organisationen för de högsta revisionsorganen i länder som hör till Förenta nationerna eller dess fackorgan, understryker i sina rekommendationer vikten av att säkerställa en oavhängig och självständig extern revision. Man kan utgå från att övervaknings- och granskningsmekanismen kanske i de flesta fall är ordnad genom ett oavhängigt organ för övervakning av statsfinanserna som finns i anknytning till eller är underställt parlamentet.

Det är bara några länder i Västeuropa som har ett särskilt organ för den parlamentariska övervakningen av statsfinanserna vid sidan av ett oavhängigt organ respektive ett organ knutet till den statliga förvaltningen. Ett sådant system har varit typiskt för de nordiska länderna. Sverige, Danmark, Norge och Finland har haft eller har alla en statsrevisors institution. Också Storbritannien har ett starkt organ för den parlamentariska övervakningen av statsfinanserna, ett revisionsutskott i underhuset. Den jämförande studien nedan koncentrerar sig huvudsakligen på dessa länder. Dessutom redogörs för den ekonomiska övervakningen i Europeiska unionen.

Europeiska unionen

Den ekonomiska kontrollen i Europeiska unionen hänför sig till två viktiga institutioner, Europeiska revisionsrätten och Europaparlamentets budgetkontrollutskott. Den rättsliga grunden för revisionsrätten ingår i artiklarna 246–248 i EG-fördraget. Revisionsdomstolen är oberoende och har till uppgift att pröva om samtliga inkomster och utgifter i gemenskapen har varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen har varit sund. Granskningen ska grundas på bokföringsmaterial. Vid behov sker granskningen på platsen. Trots namnet är revisionsrätten ingen domstol utan arbetar som ett revisionsorgan. Revisionsrätten har ingen domsrätt och utreder inte missbruk utan hänskjuter eventuella misstankar om missbruk till Europeiska bedrägeribekämpningsmyndigheten.

Revisionsrätten har en ledamot från varje medlemsstat. Ledamöterna utses för sex år av rådet som fattar sitt beslut efter att ha hört Europaparlamentet. Ledamöterna utses bland personer som i sina respektive länder har hört till något revisionsorgan eller som är kvalificerade för ämbetet.

Revisionsrätten upprättar en årsrapport om den ekonomiska förvaltningen i unionen och i förekommande fall också särskilda rapporter. Årsrapporten lämnas till alla institutioner och behandlas av Europaparlamentet. Den ekonomiska förvaltningen i unionen är förknippad med ett särskilt ansvar för kommissionen. Europaparlamentet beslutar explicit årligen om ansvarsfrihet för kommissionen när det gäller budgeten. Anmärkningar i årsrapporten spelar en stor roll när parlamentet beslutar om ansvarsfrihet.

I Europaparlamentet är det framför allt budgetutskottet och budgetkontrollutskottet som behandlar frågor som gäller ekonomisk förvaltning. Budgetkontrollutskottets huvudsakliga uppgift är att förbereda parlamentets beslut om ansvarsfrihet för kommissionen. I detta syfte behandlar utskottet årsrapporten och särskilda rapporter från revisionsrätten och får regelbundet information från Europeiska bedrägeribekämpningsmyndigheten om pågående utredningar. Budgetkontrollutskottet har ett nära samarbete med budgetutskottet och begär yttranden från andra utskott.

Dessutom hör budgetkontrollutskottet externa experter och beställer regelbundet utredningar från utomstående institut. Utskottet arbetar enligt en modell med föredragande precis som de övriga utskotten i Europaparlamentet. Det innebär att ledamöterna förbereder utskottets betänkanden och yttranden. Utskottet biträds av ett tjänstemannasekretariat med liknande arbetsuppgifter som tjänstemännen vid de nationella parlamenten.

Sverige

Fram till 2003 var granskningsmekanismen i Sverige ordnad i stort sett enligt samma modell som i Finland före 2001, när statens revisionsverk fördes över till riksdagen. För den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna svarade tolv revisorer (*riksdagens revisorer*) som riksdagen valde inom sig. Revisorererna tillämpade så kallad förvaltningsrevision och biträdades av ett kansli med ungefär 30 anställda. Dessutom anlätade de utomstående experter och konsulter. Vidare svarade riksdagens revisorer för den årliga revisionen av räkenskaperna inom regering och departement (*Regeringskansliet*). Revisionen gick vanligen till så att arbetet gavs i uppdrag till auktoriserade revisorer. Riksrevisionsverket i anknytning till regeringen svarade för granskningen av statsfinanserna samt hade hand om den årliga redovisningsrevisionen och förvaltningsrevisionen av myndigheterna med undantag för regering och departement.

År 2003 inrättade Sverige ett nytt självständigt revisionsverk Riksrevisionen. Samtidigt drogs riksdagens revisorer och Riksrevisionsverket i anknytning till regeringen in. Syftet med reformen var att få en självständig granskning. Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen och ska granska all statlig verksamhet. Riksrevisionen leds av tre tjänstemän, *riksrevisorer*, som efter samråd med varandra beslutar om en ansvarsfördelning mellan sakområden. De ansvarar självständigt för sina sakområden. Riksdagen utser Riksrevisionens styrelse som på riksdagens vägnar utövar kontroll över Riksrevisionen. Styrelsen skall följa granskningsverksamheten, lägga fram förslag för riksdagen med anledning av Riksrevisionens granskningsrapporter och besluta om budgetförslaget för Riksrevisionen. I sin kontroll

får styrelsen inte sätta Riksrevisionens självständiga granskningsverksamhet på spel.

Riksrevisionen ska årligen avge en årsredovisning till regering och riksdag. Dessutom lämnar myndigheten rapporter om enskilda effektivitetsrevisioner och redovisningsrevisioner till regeringen. Vidare lämnar riksrevisionen en rapport om det statliga bokslutet till regering och riksdag.

Storbritannien

I Storbritannien är det ett revisionsutskott i underhuset (*Public Accounts Committee*) och en revisionsmyndighet (*National Audit Office*) som svarar för granskningen av statsfinanserna.

Revisionsmyndigheten är en myndighet oberoende av regering och parlament. Myndigheten inrättades 1984. Reformen syftade till att garantera en revisionsverksamhet som är oberoende av den verkställande makt som den tidigare revisionsmyndigheten (*Exchequer and Audit Department*) var underställd. Reformen innebar att den högsta chefen (*Comptroller and Auditor General*) blev tjänsteman i underhuset i parlamentet. I vissa hänseenden finns myndigheten således i anknytning till parlamentet. Den högsta chefen utses av drottningen på förslag av premiärministern och ordföranden för revisionsutskottet i parlamentet. Chefen utser resten av personalen vid myndigheten.

Myndigheten har hand om både räkenskapsredovisningen och förvaltningsredovisningen inom den statliga förvaltningen. Chefen är oavhängig och beslutar självständigt vad som ska granskas, men måste förhandla med underhusets revisionsutskott om en granskningsplan. Utskottet kan också anmoda myndigheten att göra särskilda utredningar. Utöver räkenskapsrevisionen upprättar myndigheten 40-50 rapporter inom förvaltningsrevisionen.

Revisionsutskottet i underhuset behandlar rapporterna från revisionsmyndigheten, hör sakkunniga och företrädare för ämbetsverk och avger yttranden med rekommendationer till underhuset. Rapporterna från revisionsmyndigheten är den viktigaste grunden för arbetet i revisionsutskottet. Utskottet har

femton ledamöter och ordföranden väljs av tradition bland oppositionen.

Belgien

I Belgien grundar sig granskningen av statsfinanserna på den franska traditionen med revisionsrätter. En revisionsmyndighet underställd parlamentet svarar för granskningen. Myndigheten har rätt att utöva finansrättslig domsrätt och utdöma påföljder för räkenskapskyldiga tjänstemän. Myndigheten leds av ett råd bestående av tolv ledamöter som väljs för sex år av parlamentet. Myndigheten utser själv resten av personalen.

Verksamheten består till största delen av laglighetskontroll. I motsats till vanlig internationell praxis är myndigheten också engagerad i preventiv finanskontroll. Myndigheten avrapporterar regelbundet sina iakttagelser till parlamentet och avlämnar också en årsredovisning till parlamentet. Budgetutskottet i parlamentet behandlar rapporterna och förbereder parlamentets ståndpunkter utifrån revisionsresultaten.

Konklusioner

Jämförelserna mellan kontrollsystemet i olika länder ger inte stöd för att en enda modell är ett effektivt och fungerande sätt att ordna den parlamentariska kontrollen. Det bör dock observeras att den traditionella nordiska modellen är stadd i omvandling sedan Sverige avskaffade riksdagens revisorer. Sverige har gått in för en annan organisationsmodell än regeringen föreslår i denna proposition. Den föreslagna modellen ligger närmare systemen i Storbritannien och EU, där det i båda fallen finns en oberoende revisionsmyndighet och ett starkt parlamentariskt organ som ingår i respektive parlaments utskottsväsende.

2.3. Bedömning av nuläget

Statsrevisorernas övervakningsfunktion har varit så gott som oförändrad sedan den inrättades. Med tiden har större resurser tillförts kontrollen och arbetsmetoderna förbättrats. Ändå koncentrerar sig övervakningsfunktio-

nen fortfarande på att utarbeta den årliga berättelsen till riksdagen.

Under tiden har det skett stora förändringar i världen omkring, och det har reducerat riksdagens budgetmakt. Bland de viktigaste omställningarna märks ett mer allmänt upplägg av statsbudgeten, en expanderande statsekonomi utanför budgeten, resultatstyrning inom den statliga förvaltningen, statliga verksamheter som blivit affärsverk och privatiseras och inte minst en reform av statsandelarna till kommunerna. Omstruktureringarna ställer nya krav på den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna. Kontrollen har fått mycket större betydelse. Också informationen om effektiviteten i verksamheten liksom redovisningsskyldigheten för den verkställande makten har fått en större roll. Förutsättningarna för riksdagen att utöva sin budgetmakt har stärkts på många olika sätt, bland annat genom förbättrad kontroll av statsfinanserna och avrapportering i efterskott.

I och med att statens revisionsverk fördes över till riksdagen 2001 har riksdagens möjligheter att få upplysningar blivit bättre. Revisionsverket har satsat mer på innehållet i sin verksamhetsberättelse för att berättelsen bättre skall tillgodose riksdagens behov av information. Å andra sidan har överföringen inneburit en marginalisering av statsrevisorerna. I samband med behandlingen av lagen om statens revisionsverk framhöll finansutskottet att det finns överlappningar i verksamheten vid statsrevisorernas kansli och statens revisionsverk. Samtidigt underströk finansutskottet vikten av nära samarbete för att resurserna ska kunna användas på bästa möjliga sätt (FiUB 10/2000 rd). Överlappningarna rör förvaltningsrevisionen vid statens revisionsverk. Statens revisionsverk och statsrevisorerna har samordnat sina kontrollobjekt i syfte att undvika större överlappningar.

Vissa funktioner sammanfaller också med verksamheten i finansutskottet. Överlappningar förekommer i statsrevisorernas årliga berättelse som behandlas av två organ för parlamentarisk kontroll, först av statsrevisorerna och sedan av finansutskottet. I det löpande arbetet syns överlappningarna ännu mer eftersom de ledamöter som är statsrevisorer ofta också ingår i finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation. När berättelsen behandlas två gånger i parlamen-

tariska organ förlängs processen samtidigt som informationen förlorar i aktualitet. Överlag gör berättelseförandet att informationen drar ut på tiden och att iakttagelserna i berättelsen är inaktuella. Denna brist har inte kunnat avhjälpas med att berättelsen inte längre är direkt bunden till budgetåret.

Marginaliseringen av statsrevisorernas övervakningsfunktion har också påskyndats av att funktionen inte har någon direkt koppling till besluten om statsbudgeten. Den svaga kopplingen till budgetförfarande beror dels på tidsfaktorn, dels på innehållsfaktorer. Statsrevisorernas berättelse blir klar i november-december och behandlas av finansutskottet först under vårsessionen därpå. Berättelsen innehåller en mängd information om verksamheten i statsförvaltningen och är en ypperlig informationskälla för riksdagen. Däremot koncentrerar sig statsrevisorerna inte på att bedöma hur statsbudgeten utfaller eller vilken effekt den har i relation till riksdagens budgetmakt. Vår nuvarande statsfinansiella mekanism kräver att den parlamentariska kontrollen explicit styr in sig på att utvärdera vilka resultat verksamheten ger och hur effektiv statsbudgeten är. Dessutom krävs det att konklusionerna med en gång nyttiggörs i de statsfinansiella besluten. Den nuvarande parlamentariska kontrollmekanismen stöder inte den aspekten.

Reformen av bokslutsberättelsen förväntas samordna och fördjupa effektivitetsrapporteringen och därmed bättre tillgodose riksdagens behov av information. Å andra sidan pekar reformen på att statsrevisorernas övervakningsfunktion ligger vid sidan om budgetprocessen. Bokslutsberättelsen lämnas till riksdagen i slutet av vårsessionen och berättelsen från statens revisionsverk i början av höstsessionen. De utgör tillsammans en materiellt och tidsmässigt sett sammanhållen rapportering. Den behandlas under höstsessionen i finansutskottet och riksdagen kan därför nyttiggöra informationen vid behandlingen av budgetpropositionen. I sitt betänkande (FiUB 30/2003 rd) om propositionen gällande bokslutsberättelsen (RP 56/2003 rd) framhöll finansutskottet att riksdagen bör räkna med den kommande reformen och hänvisade explicit till en omorganisering av den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna.

Med avseende på reformen av bokslutsberättelsen är det viktigt att de nya och bredare iakttagelserna om effektiviteten i statlig verksamhet kan utnyttjas på bästa möjliga sätt i styrningen och beslutsprocessen kring statsfinanserna och den statliga verksamheten. I dagsläget har dock finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation ytterst begränsade möjligheter att göra det.

Vilket genomslag statsrevisorernas kontroll får beror i första hand på att riksdagen behandlar deras berättelse och utifrån den avkräver regeringen utredningar eller utvecklingsinsatser. Det kan hända att statsrevisorernas arbete har fått mindre effekt av att bara en del av ställningstagandena har blivit hela riksdagens ståndpunkter. Nu har den gamla modellen återinförts som innebär att statsrevisorernas ståndpunkter fullt ut ingår i riksdagens uttalande.

Genomslaget för statsrevisorernas kontroll uttöms å andra sidan inte i och med de ståndpunkter som riksdagen kommer med utifrån berättelsen utan kontrollen har också indirekta effekter. De tar sig uttryck i inspektionerna och de ståndpunkter som framförs där, men också i det stora nyhetsvärde som statsrevisorernas ståndpunkter har och därmed genom mediernas inflytande. Vid en bedömning av om den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna behöver ses över spelar inte effekterna av statsrevisorernas nuvarande övervakningsfunktion den största rollen, utan det viktiga är att kontrollen både materiellt och tidsmässigt är ett effektivt komplement till riksdagens budgetmakt.

Statsrevisorernas berättelse har varit en god informationskälla för riksdagsledamöterna när det gäller verksamheten inom förvaltningen. Det produceras numera mycket information om förvaltningen och uppgifter finns snabbt tillgängliga i flera olika källor. Följaktligen har berättelsen inte längre lika stor betydelse som informationskälla.

Statens revisionsverk har funnits i anslutning till riksdagen i fem år. Under denna tid har det inte framkommit några förhållanden som skulle motivera en omprövning av revisionsverkets roll och uppgifter. Statens revisionsverk har en tydlig och fungerande roll som oberoende myndighet med ansvar för den externa revisionen.

Den parlamentariska kontrollen av statsfi-

nanserna kräver en omorganisering för att kontrollmekanismen bättre ska komplettera riksdagens budgetmakt och bättre leva upp till de förändringar som på senare tid har skett i den statsfinansiella mekanismen. Den parlamentariska kontrollen i efterskott kan bäst ordnas centraliserat och bör lämpligen ingå i riksdagens utskottsväsende. Därmed kan det säkerställas att informationen utnyttjas flexibelt och direkt i den statsfinansiella beslutsprocessen. I detta sammanhang bör också finansutskottets roll omprövas. Framöver bör finansutskottet mer koncentrera sig statsfinansiella frågor med tonvikten på framtiden, till exempel budgeten, budgetmotioner och budgetbaserad lagstiftning. Vidare bör den parlamentariska kontrollen frångå omfattande årliga berättelser och mer fokusera på analys av aktuella frågor och i högre grad satsa på ett problemfokuserat angreppssätt.

3. Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1. Målsättning och metoder för måluppfyllelse

Propositionen syftar till att stärka riksdagens budgetmakt genom fördjupad kontroll av statsfinanserna och fokusering på nya områden. Tanken är att riksdagen skall kunna tillämpa sin grundlagfästa budgetmakt fullt ut för att styra och kontrollera förvaltningen. Den nuvarande parlamentariska kontrollen backar inte i tillräcklig hög grad upp riksdagens statsfinansiella beslutsfattande, målformuleringen och uppföljningen av besluten och målen.

Ett av målen är också att fokusera den parlamentariska kontrollen på ett nytt sätt. Det innebär större hänsyn till att statens revisionsverk har förlagts i anknytning till riksdagen och är en oberoende, extern revisionsmyndighet. Tanken är att strukturella överlappningar mellan den parlamentariska kontrollen och revisionsverkets revisionsarbete skall kunna undvikas och över lag tydligare säga ut vilken roll och vilka uppgifter olika parter i den statsfinansiella kontrollen har.

Avsikten med propositionen är vidare att

förbättra riksdagens verksamhet och den parlamentariska kontrollen för att den bättre ska leva upp till regeringens nya redovisningsskyldighet och kraven i den nya bokslutsberättelsen. Den parlamentariska kontrollen ställs också inför nya krav när informationen i bokslutsberättelsen ska bedömas och konklusioner göras inom tidsramen för budgetprocessen. Den parlamentariska kontrollen bör därför i högre grad fokusera på utvärdering av effektiviteten i den statliga verksamheten och anpassa åtgärderna till beslutsprocessen kring budgeten.

Propositionen skall också medverka till större aktualitet och snabbare reaktioner inom kontrollmekanismen samtidigt som kontrollen blir mer parlamentarisk och styrs av riksdagsledamöterna. Ett steg i processen är att den årliga kontrollberättelsen försvinner och därmed också behandlingen av den. I stället kopplas kontrollen närmare ihop med riksdagens utskottsväsende. Ändå är det viktigt att kontrollfunktionen i utskottsväsendet ordnas så att kontrollen inte bara består av att riksdagen behandlar berättelser från regeringen och andra berättelser, utan också aktivitet och eget initiativ bör ingå i kontrollen.

3.2. De viktigaste förslagen

Ett revisionsutskott inrättas

Den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna föreslås bli reviderad. Riksdagen får ett nytt revisionsutskott som kommer till genom att övervakningsfunktionen vid statsrevisorerna och finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation slås ihop. Statsrevisorerna och statsrevisorernas kansli dras in.

I samband med detta föreslås 35 och 90 § i grundlagen bli ändrade. I 35 § införs bestämmelser om det nya revisionsutskottet, som nämns vid sidan om stora utskottet, grundlagsutskottet, utrikesutskottet och finansutskottet. I 90 § föreskrivs att revisionsutskottet övervakar statsfinanserna och kontrollerar hur statsbudgeten iaktas. Utskottet ska upplysa riksdagen om viktiga iakttagelser i övervakningen. Dessutom får 90 § bestämmelser om utskottets rätt att få upplysningar. Kontrollen av statsfinanserna spelar en viktig

roll för riksdagens budgetmakt. Därför skall de grundläggande bestämmelserna finnas i grundlagen. I den gällande 90 § finns bestämmelser om statsrevisorerna och statens revisionsverk. Vidare föreslås en översyn av en del andra lagar där statsrevisorerna nämns. Propositionen hänför sig till talmanskonferensens förslag med ändringar i vissa av riksdagens interna regelverk.

Genom reformen förtydligas ansvarsfördelningen mellan de som är involverade i kontrollen av statsfinanserna. Det nya revisionsutskottet skall centralt ha hand om den parlamentariska kontrollen i efterskott av statsfinanserna. I dagsläget är uppdragen fördelade på statsrevisorerna och finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation. Statens revisionsverk skall fortsatt vara en oberoende extern myndighet för revision av statsfinanserna. Genom revisionsverkets årliga verksamhetsberättelse, revisionsberättelse om statsbokslutet och eventuella särskilda berättelser får revisionsutskottet information som underlag för en bedömning av om statsfinanserna har varit lagligt och korrekt ordnade. Statsrådet skall ansvara för den regeringsinterna kontrollen av statsfinanserna och den interna revisionen. Finansutskottets uppdrag begränsas till att behandla statsfinansiella frågor med tonvikt på framtiden, till exempel statsfinansiella ramdokument, statsbudgeten, budgetmotioner och budgetrelaterad lagstiftning. Finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation föreslås bli indragen.

Revisionsutskottet ska ingå i riksdagens utskottsväsende. Då blir riksdagen informerad om de iakttagelser som kommer fram och kan behandla dem snabbt och utan de nuvarande överlappningarna i behandlingen. En utskottsbaserad modell stärker den parlamentariska dimensionen i kontrollen i och med att riksdagsledamöterna står i spetsen för verksamheten.

Nedan redogörs i korthet för revisionsutskottets uppgifter och verksamhet. En närmare beskrivning ingår i talmanskonferensens förslag.

Revisionsutskottets uppgifter och verksamhet

Revisionsutskottet skall ha en del uppdrag som avviker från normal utskottspraxis. Ut-

skottet skall utöva kontroll över statsfinanserna och det innebär att det inte kommer att behandla regeringspropositioner i samma omfattning som de övriga fackutskotten. Ett genomgående drag i verksamheten är att utskottet arbetar på eget initiativ. Utskottet skall ta upp frågor till behandling på eget initiativ och lägga fram sina iakttagelser för hela riksdagen i ett betänkande som behandlas i plenum. De övriga utskotten har inte samma rätt. Betänkandena skall innehålla förslag till ståndpunkter som plenum beslutar om. Betänkandena kan behandla aktuella frågor inom kontrollen av statsfinanserna. Då kan utskottet snabbt föra sina iakttagelser och förslag till beslut vidare till riksdagen för beslut i plenum. Det skall dock gälla viktiga iakttagelser som riksdagen behöver bli informerad om. Statsrevisorernas årliga berättelse försvinner med reformen.

Enligt 90 § i grundlagen skall revisionsutskottet övervaka statsfinanserna och hur statsbudgeten iakttas på samma sätt som det nu föreskrivs i fråga om statsrevisorerna. Däremot kommer revisionsutskottet inte att ha exakt samma kontrollobjekt som statsrevisorerna eftersom utskottet också skall övervaka riksdagens interna ekonomiförvaltning och statens revisionsverk. Som stöd för verksamheten på eget initiativ föreskriver 90 § i grundlagen dessutom att utskottet skall informera riksdagen om viktiga iakttagelser. Närmare bestämmelser om utskottets ansvarsområde kommer att ingå i talmanskonferensens allmänna anvisningar om fackutskottens huvudsakliga uppgifter.

I sin kontrollverksamhet skall revisionsutskottet kunna beställa utredningar på eget initiativ, begära utredningar från statsrådet eller något ministerium och höra berörda parter och experter. Utskottet skall kunna beställa externa undersökningar om varierande teman och få ett särskilt anslag för utredningsverksamhet. För kontrollfunktionen föreslås revisionsutskottet ha större rätt att få upplysningar än de övriga utskotten. Denna rätt säkerställs i 90 § i grundlagen på samma sätt som för statsrevisorerna i den gällande grundlagen. Rätten att få upplysningar gäller alla sekretessbelagda uppgifter som är nödvändiga för kontrolluppdraget oavsett om kontrollobjektet är en myndighet eller en privat aktör. Utskottet får också besöka de som

kontrollen gäller enligt samma regler som statsrevisorerna. Besöken skall inte betraktas som regelrätta inspektioner utan mer som möten med samtal och informationsutbyte, precis som statsrevisorerna nu gör. Det är statens revisionsverk och organen med ansvar för den interna revisionen av statsförvaltningen som även i framtiden skall stå för den löpande revisionen.

Utöver övervakningen på eget initiativ kommer det att ingå i revisionsutskottets uppdrag att behandla statsfinansiella berättelser. Exempel på sådana berättelser är statens bokslutsberättelse, verksamhetsberättelsen från statens revisionsverk och den anknyttande revisionsberättelsen om statsbokslutet och berättelsen från riksdagens revisorer. De reviderade berättelserna innehåller bredare och djupare information om vilka effekter verksamheten haft. Dessutom ordnas avrapporteringen tidsmässigt så att riksdagen har tillgång till informationen i tid för att dra nytta av den i beslutsprocessen kring statsbudgeten med hjälp av det ömsesidiga yttrandeförfarandet mellan revisionsutskottet och finansutskottet. På så sätt gör kontrollfunktionen större nytta för beslutsprocessen kring statsbudgeten. Kontrollen skall dessutom i högre grad fokusera på en utvärdering av effektiviteten inom den statliga verksamheten.

Revisionsutskottet kommer således att ha en annan verksamhet och andra arbetsrutiner än statsrevisorerna. Detta hänger delvis samman med att revisionsutskottet ingår i utskottsväsendet, men beror också på ambitionen att omfördela kontrolluppdraget. Informationen blir mer dagsaktuell när det inte längre behöver utarbetas någon omfattande årlig berättelse och utskottet kan lägga fram sina iakttagelser med en gång för riksdagen. Kontrollfunktionen knyts närmare till beslutsprocessen kring statsbudgeten samtidigt som kontrollen och övervakningen i högre grad fokuseras på utvärdering av effektiviteten i och resultatet av verksamheten.

Revisionsutskottets sammansättning och personal

Revisionsutskottet avviker från de övriga utskotten när det gäller antalet ledamöter och anställda. Utskottet kommer att vara mindre än de övriga fackutskotten. Förslaget är att

revisionsutskottet får det minsta antal medlemmar som 35 § 2 mom. i grundlagen föreskriver för permanenta utskott, alltså elva medlemmar. Därmed kan politisk proportionalitet säkerställas i sammansättningen samtidigt som särdragen i kontrollfunktionen och kraven på smidighet i verksamheten kan tillgodoses på bästa möjliga sätt med en mindre sammansättning.

För uppdraget att utöva kontroll över statsfinanserna behöver revisionsutskottet större personella resurser än de övriga utskotten. Fackutskotten har sekretariat bestående av ett eller två utskottsråd, en avdelningssekreterare plus en gemensam utskottsassistent tillsammans med något annat utskott. Meningen är att revisionsutskottet ska få större personal än de nuvarande fackutskotten.

Utskottet med ansvar för den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna föreslås heta revisionsutskottet. Utskottet arbetar med kontroll och övervakning, inte med revision. I 90 § 1 mom. i grundlagen tas bestämmelser om övervakningsuppdraget in som motvikt till bestämmelserna i 2 mom. om statens revisionsverk som står för revisionen av statsfinanserna. Internationellt sett förekommer namnet för liknande organ vid andra parlament. En annan möjlighet vore kontrollutskottet eller övervakningsutskottet men de ger inte någon tydlig bild av utskottets ansvarsområde.

4. Propositionens konsekvenser

4.1. Konsekvenser för riksdagens budgetmakt och riksdagsarbetet

Genom propositionen revideras den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna för att den bättre ska leva upp till de senaste omstruktureringarna i den statsfinansiella mekanismen. Både när det gäller förfaranden och innehåll knyts kontrollen närmare till riksdagens beslutsprocess kring statsbudgeten genom att riksdagen får mer information och kalkyler om effektiviteten i och resultaten av verksamheten.

Genom propositionen försvinner onödiga överlappningar i behandlingen och verksamheten i riksdagen. När statsrevisorerna dras in och det nya revisionsutskottet inrättas be-

höver riksdagen inte längre behandla berättelser om den parlamentariska kontrollen flera gånger om som nu är fallet med berättelsen från statsrevisorerna. Därmed effektiviseras arbetet i riksdagen. Samtidigt kan iakttagelser med större aktualitet levereras till riksdagen i och med att informationen kommer till plenum direkt från det utskott som utövar kontrollen. Det i sin tur ger riksdagen en starkare budgetmakt. När det inte längre behöver upprättas någon stor årlig berättelse får riksdagen större möjligheter att behandla dagsaktuella frågor inom kontrollen av statsfinanserna. Riksdagsbehandlingen av de årliga statsfinansiella berättelserna förenklas och effektiviseras när riksdagen föreläggs dels statens bokslutsberättelse från regeringen, dels verksamhetsberättelsen från statens revisionsverk.

Kontrollen på eget initiativ utsträcker revisionsutskottets ansvarsområde till en lång rad temaområden med direktkoppling till statsfinanserna. Utskottens sakområden finns mycket exakt avgränsade i anvisningar från talmanskonferensen. Dessutom styr talmanskonferensen genom sina beslut fördelningen av ärenden mellan utskotten. På grund av revisionsutskottets initiativrätt i kontrollärenden kan det hända att det i den annars så tydliga avgränsningen av utskottens sakområden kan uppstå en del problem med att bestämma vilka ärenden som hör till vilka utskott att behandla. Med samordning från talmanskonferensens sida kan dock eventuella problem undanröjas. Samtidigt kan det också förhindras att riksdagen fattar motstridiga beslut utifrån ett betänkande från revisionsutskottet och något annat utskott.

4.2. Ekonomiska konsekvenser

De ekonomiska konsekvenserna ger utslag under riksdagens huvudtitel i statsbudgeten. De ger för det första utslag i omkostnader för det nya utskottet. Anslagen kommer att vara placerade under moment 21.02.21 *Omkostnader för riksdagens kansli*. När lagändringarna träder i kraft upphör statsrevisorernas verksamhet. Samtidigt försvinner också moment 21.09.21 *Omkostnader för statsrevisorerna* i statsbudgeten. De arvoden som statsrevisorerna har fått med stöd av 15 § i instruktionen för statsrevisorerna försvinner

också. På årsnivå har arvodena uppgått till cirka 77 000 euro.

Med stöd av lagen om riksdagsmannaarvode har utskottsordförandena utöver riksdagsmannaarvodet fått ett extra arvode enligt vad arvodeskommissionen har beslutat om arvdoden och kostnadsersättningar. Ordförandena i stora utskottet samt i grundlagsutskottet, utrikesutskottet och finansutskottet får ett arvode på 920 euro i månaden och ordförandena för de övriga utskotten 550 euro i månaden. På grund av det krävande uppdraget kommer ordföranden för revisionsutskottet att få ett arvode på 920 euro i månaden. Det innebär en utgiftspost på cirka 11 000 euro om året.

Revisionsutskottet måste årligen avsätta ett anslag för utredningsverksamhet. Statsrevisorernas nuvarande anslag för forskningsverksamhet förs över till revisionsutskottet. Följaktligen medför propositionen inga utgifter för staten. Lokalerna vid statsrevisorernas kansli övertas dessutom av revisionsutskottet utan utgiftsökningar.

Skillnaden mellan utgiftsminskningarna och de nya utgifterna ger en årlig besparing på cirka 66 000 euro.

Lönerna till personalen utgör den största utgiftsposten. I dagsläget har statsrevisorernas kansli femton fasta och tillsatta tjänster. Kanslipersonalen får tryggad anställning genom reformen i och med att de flyttas över till riksdagens kansli. Kanslikommissionen kommer att besluta vilka tjänster revisionsutskottet får efter att riksdagen har antagit de föreslagna lagändringarna. En del av de anställda vid statsrevisorernas kansli skall enligt planerna få anställning på revisionsutskottet. Utskottet får större personal än de övriga utskotten. Tanken är också att revisionsutskottet skall vara med och utnämna de nya utskottsråden. Kostnaderna för utskotts-rådstjänster varierar mellan cirka 82 000 och 90 000 euro. Eventuella ökningarna i personalutgifterna kan läggas fast exakt först när beslutet om nya tjänster och tjänsteutnämningar har fattats.

4.3. Konsekvenserna för myndigheternas verksamhet

Statsrevisorerna och statsrevisorernas kansli föreslås bli indragna. Därmed får statens

revisionsverk som finns i anknytning till riksdagen en tydligare roll. Eventuella överlappningar mellan statsrevisorernas övervakningsfunktion och revisionsverksamheten vid statens revisionsverk försvinner. Det nya revisionsutskottet får i och för sig besöka myndigheter och andra kontrollobjekt, men besöken kommer inte att på samma sätt stå i centrum som i statsrevisorernas verksamhet. Tanken är att det skall gå en tydligare gräns mellan revisionsutskottet som innehar ett kontrolluppdrag och statens revisionsverk som ägnar sig åt revisionsverksamhet.

Ändå kommer statens revisionsverk och revisionsutskottet att vara nära knutna till varandra i sin verksamhet. Revisionsverket skall till exempel kunna leverera revisionsinformation till utskottet. I revisionsutskottets uppdrag ingår det att för val av generaldirektör vid statens revisionsverk bedöma de som sökt tjänsten.

När verksamheten vid statsrevisorernas kansli upphör lyfts tjänsterna över till riksdagens kansli. En del av tjänstemännen vid statsrevisorernas kansli kommer sannolikt att utnämnas till tjänster i revisionsutskottet. Därigenom medför propositionen en del omställningar i tjänstestrukturen vid riksdagen. Kanslikommissionen beslutar senare om nya tjänster vid revisionsutskottet. De personella konsekvenserna kan då bedömas närmare.

5. Beredningen av propositionen

Den arbetsgrupp vid riksdagen som utredde det statsfinansiella berättelseförfarandet och en översyn av statsbokslutet framhöll i sitt betänkande 2002 att det på sikt bör utredas om statsrevisorernas verksamhet kan ses över och mer utvecklas i riktning mot en utrednings- och kontrollorganisation med samma arbetsmetoder som ett fackutskott. Arbetsgruppen föreslog att statsrevisorerna och kontrollfunktionen vid statsrevisorernas förvaltnings- och granskningsutskott slås ihop i detta syfte (Kertomusmenettelyn kehittäminen eduskunnan valtion taloudenhoidon valvontatoimen osana. Kertomusmenettelytyöryhmän mietintö 15.5.2002).

Med anledning av förslaget från arbetsgruppen uppdrog riksdagens talmanskonferens den 19 november 2002 åt riksdagens bi-

trädande generalsekreterare Jouni Vainio att agera utredningsman och i denna egenskap undersöka möjligheterna att omorganisera den parlamentariska kontrollen av statsfinanserna. Utredningsmannen fick i uppdrag att lägga fram ett förslag hur statsrevisorerna och kontrollfunktionen vid finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation kan slås ihop till en utrednings- och kontrollorganisation med ungefär samma arbetsmetoder som fackutskotten. Utredningsman Vainio blev klar med sitt förslag den 31 januari 2003 (Valtiontalouden parlamentaarisen valvontatoimen vahvistaminen). I förslaget ingick två helt olika alternativ. Riksdagsgrupperna, riksdagens grundlagsutskott och finansutskott samt statsrevisorerna, statens revisionsverk, statsrådets kansli och finansministeriet yttrade sig om förslaget. De hade divergerande synpunkter på många frågor (Tiivistelmä selvitysmies Jouni Vainion ehdotuksesta annettuista lausunnoista. Eduskunnan keskuskanslia, muistio 21.3.2003).

Den 1 oktober 2003 tillsatte talmanskonferensen en kommission för att bereda de frågor som måste utredas för att statsrevisorerna och den parlamentariska kontroll- och granskningsfunktionen vid finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation skulle kunna slås ihop till en utrednings- och kontrollorganisation med ungefär likadana arbetsmetoder som fackutskotten. Kommissionen kom med sitt betänkande den 28 februari 2005 (Eduskunnan tarkastusvaliokunnan perustaminen. Valtiontalouden parlamentaarinen valvonta –toimikunnan mietintö. Riksdagens kanslis publikation 6/2005). Förslaget från kommissionen inkluderade nödvändiga lagändringar för att ett revisionsutskott ska kunna inrättas.

Talmanskonferensen fick yttranden om betänkandet från riksdagsgrupperna, statsrevisorerna, statens revisionsverk, statsrådets kansli och finansministeriet samt från personalen vid statsrevisorernas kansli. Alla förutom statsrevisorerna och personalen vid statsrevisorernas kansli ställde sig bakom förslaget om ett nytt revisionsutskott. Statsreviso-

erna och personalen vid statsrevisorernas kansli ansåg att verksamheten vid statsrevisorernas kansli i stället kan ses över och förbättras (Lausunnotiivistelmä. Valtiontalouden parlamentaarinen valvonta –toimikunta. Riksdagens centralkansli, promemoria 12.4.2005).

Genom ett beslut den 15 april 2005 hänsköt talmanskonferensen frågan till statsrådet för en proposition i frågan. Dessutom gav talmanskonferensen riksdagens kansli i uppdrag att som tjänsteuppdrag utarbeta ett förslag från talmanskonferensen om nödvändiga ändringar i riksdagens interna regelverk.

Propositionen har utarbetats som tjänsteuppdrag vid justitieministeriet och den bygger på betänkandet från kommissionen och yttrandena om betänkandet. Under arbetets gång har ministeriet haft kontakt med riksdagen och statens revisionsverk. För de lagändringar som ingår i finansministeriets, utbildningsministeriets och jord- och skogsbruksministeriets ansvarsområde har respektive ministerium gett sitt tillstånd.

6. Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen 2007 och avses bli behandlad i samband med den. De ekonomiska konsekvenserna hänför sig till riksdagens huvudtitel i statsbudgeten. När propositionen träder i kraft stryks anslaget till statsrevisorerna och medlen förs över till anslagen för riksdagens kansli.

Propositionen hänför sig också till det förslag som talmanskonferensen har lämnat till riksdagen. Förslaget gäller ändringar i riksdagens arbetsordning och lagen om riksdagens tjänstemän och upphäver instruktionen för statsrevisorerna. Dessutom ingår riksdagens beslut om ändringar i instruktionen för riksdagsbiblioteket och riksdagens räkenskapsstadga. Propositionen avses bli behandlad i riksdagen i samband med talmanskonferensens förslag.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslag

1.1. Finlands grundlag

35 §. Riksdagens utskott. I propositionen föreslås att riksdagen får ett nytt revisionsutskott som skall övervaka statsfinanserna på samma sätt som statsrevisorerna och finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation gör nu.

Paragrafen har grundläggande bestämmelser om riksdagens utskott. I 1 mom. nämns vid namn stora utskottet samt grundlagsutskottet, utrikesutskottet och finansutskottet som det föreskrivs närmare om i grundlagen. Bestämmelser om övriga fackutskott finns i riksdagens arbetsordning.

I 1 mom. läggs revisionsutskottet till. Revisionsutskottet är ett nytt utskott och nämns till sist i uppräkningsordningen. Kontrollen över statsfinanserna är ett viktigt element i riksdagens budgetmakt och maktbefogenheter. Därför hör det till att de grundläggande bestämmelserna ingår i grundlagen. I den gällande grundlagen ingår bestämmelser om statsrevisorerna och deras uppgifter i 90 §. På samma sätt skall det ingå bestämmelser om revisionsutskottet i samband med skrivningen om utskotten och om dess uppgift att övervaka och granska statsfinanserna i samma paragraf.

Det nya utskottet föreslås heta revisionsutskottet även om utskottet enligt den föreslagna skrivningen i 90 § ägnar sig åt övervakning och inte åt granskning eller revision. I internationella sammanhang är det vanligt att den här typen av parlamentariska organ kallas revisionsutskott. Ett annat alternativ hade varit att kalla utskottet för övervaknings- eller kontrollutskott, men det ger inte heller någon tydlig bild av utskottets ansvarsområde. Ambitionen har varit att riksdagens utskott ska ha relativt korta namn som består av ett enda ord. Därför kommer inte till exempel utskottet för statsfinansiell övervakning i fråga.

I 2 mom. ingår bestämmelser om antalet medlemmar i stora utskottet, grundlagsutskottet, utrikesutskottet och finansutskottet. Enligt grundlagen skall de övriga permanenta

utskotten ha minst elva medlemmar. Paragrafen får inga explicita bestämmelser om antalet medlemmar i revisionsutskottet utan det allmänna kravet i 2 mom. på minst elva medlemmar gäller också revisionsutskottet. Närmare bestämmelser om antalet medlemmar i revisionsutskottet ingår i 8 § i riksdagens arbetsordning. Enligt talmanskonferensens förslag till ändring av riksdagens arbetsutskott skall revisionsutskottet ha elva medlemmar och sex ersättare. Därmed är revisionsutskottet mindre än de övriga fackutskotten. Det föreslagna antalet säkerställer politisk representativitet i utskottets sammansättning, men uppfyller samtidigt de särskilda krav som ställs på kontrollfunktionen och en smidig verksamhet. Kraven kan bäst uppfyllas med ett mindre antal medlemmar. Enligt 12 § i riksdagens arbetsordning har statsrevisorerna fem medlemmar.

90 §. Övervakning och revision av statsfinanserna. Paragrafen har grundläggande bestämmelser om övervakning och revision av statsfinanserna. I den gällande lagen finns bestämmelser om statsrevisorerna och statens revisionsverk. Regeringen föreslår att paragrafen får bestämmelser om revisionsutskottets uppgifter och rätt att få upplysningar. Bestämmelserna är identiska med de gällande bestämmelserna om statsrevisorerna utom när det gäller bestämmelsen om övervakning på eget initiativ.

I 1 mom. ingår bestämmelser om riksdagens befogenhet att övervaka statsfinanserna, en befogenhet som ingår i riksdagens budgetmakt. Enligt 3 § 1 mom. i grundlagen ingår det också i riksdagens budgetmakt att fatta beslut om statsfinanserna. I 90 § 1 mom. sägs att riksdagen övervakar statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. Enligt förarbetena till grundlagen sträcker sig riksdagens övervakning således både till statens budgethushållning och statsekonomi i övrigt. Övervakningen gäller således statliga ämbetsverk, inrättningar och fonder, statens affärsverk och industriföretag, aktiebolag med statlig majoritet, statsunderstöd och övriga statliga stödåtgärder samt medelsöverföringar mellan Finland och Europeiska unionen (RP 1/1998 rd, s. 141; GrUB 10/1998

rd, s. 23). Följaktligen kommer begreppet "statsfinanserna" inte att inbegripa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska unionen, om EU-stödet ges ut direkt till stödtagaren utan inblandning av finländska statliga myndigheter eller om det från Finland görs inbetalningar till Europeiska unionen utan inblandning av statliga myndigheter. Övervakningen av dessa överföringar grundar sig på en särslag och den föreslås bli ändrad i denna proposition.

I 1 mom. föreskrivs följaktligen att riksdagen för övervakningen av statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten har ett revisionsutskott som skall underrätta riksdagen om relevanta iakttagelser vid övervakningen. Revisionsutskottet skall ingå i riksdagens utskottsväsende och därmed arbeta enligt procedurreglerna för utskotten. På vissa punkter kommer revisionsutskottet dock att ha en annan roll än de övriga utskotten.

Bestämmelsen ger revisionsutskottet rätt att underrätta riksdagen om relevanta iakttagelser och lägga fram ett förslag till beslut som riksdagen behandlar och beslutar i plenum. Revisionsutskottet får alltså initiativrätt i riksdagen. I 39 § 1 mom. i grundlagen sägs att ett ärende tas upp i riksdagen genom att regeringen överlämnar en proposition eller genom att en riksdagsledamot väcker en motion eller på något annat sätt som anges i grundlagen eller i riksdagens arbetsordning. Grundlagen kräver alltså att det finns explicita bestämmelser i antingen grundlagen eller riksdagens arbetsordning om hur ärenden tas upp till behandling i riksdagen. Den föreslagna bestämmelsen lyfter fram revisionsutskottets rätt att utöva övervakning på eget initiativ, vilket är nödvändigt med avseende på kontrollen av statsfinanserna. Vid sidan av initiativrätt åläggs revisionsutskottet en skyldighet att avrapportera sina iakttagelser till riksdagen.

De ändrade bestämmelserna inskränker revisionsutskottets initiativrätt och rapporteringsskyldighet visavi plenum till relevanta iakttagelser i övervakningen. Det innebär att utskottet bara kan lägga fram den typen av iakttagelser för riksdagen som är relevanta för riksdagens budgetmakt och som hela riksdagen därför måste bli underrättad om.

Utskottet beslutar inom sig om en fråga ska tas upp till behandling eller inte. Som det är

brukligt förelägger utskottet plenum sina iakttagelser genom ett betänkande. Efter att ha gjort utredningar och hört sakkunniga kan utskottet också besluta att frågan inte kräver något betänkande som behandlas i plenum. I överensstämmelse med 41 § 1 mom. i grundlagen skall betänkanden från revisionsutskottet behandlas i en enda behandling i plenum. Ett betänkande skall innehålla förslag till riksdagens ståndpunkter. Riksdagens beslut sänds sedan som en skrivelse från riksdagen för kännedom och eventuella åtgärder till regeringen.

Revisionsutskottet kan också dra nytta av utskottets rätt enligt 47 § 2 mom. i grundlagen att av statsrådet eller respektive ministerium få utredningar i frågor som hör till utskottets behörighetsområde. Med anledning av utredningen kan utskottet lämna ett yttrande till statsrådet eller ministeriet.

Utskottets rätt att behandla frågor på eget initiativ utsträcker verksamheten till många olika frågor med direkt statsfinansiell anknytning. Utskottet bör undvika att ta upp till behandling frågor som redan behandlas i något annat fackutskott eller att lägga fram förslag till beslut som strider mot andra beslut som riksdagen har fattat.

Enligt 34 § 3 mom. i grundlagen ger talmanskonferensen anvisningar hur riksdagsarbetet skall ordnas och beslutar om förfarandet vid behandlingen av ärenden under riksmöte. Därmed är det talmanskonferensen som till exempel beslutar när ett betänkande från revisionsutskottet behandlas i plenum.

Revisionsutskottets behörighetsområde läggs i stora drag upp enligt vad som föreskrivs i grundlagen. Närmare bestämmelser kommer att ingå i talmanskonferensens allmänna anvisningar om fackutskottens huvudsakliga uppgifter. Enligt 3 § i den gällande instruktionen för statsrevisorerna ingår det inte i statsrevisorernas uppgifter att övervaka riksdagens egen ekonomiförvaltning eller fonder som riksdagen svarar för och inte heller statens revisionsverk, Folkpensionsanstalten eller Finlands Bank. I och med att revisionsutskottet är ett riksdagsutskott finns det ingen anledning att införa den typen av begränsningar. Det skall således ingå i revisionsutskottets uppgifter att övervaka ekonomiförvaltningen vid riksdagen och statens revisionsverk. Enligt 91 § 1 mom. i grundla-

gen väljer riksdagen bankfullmäktige för att övervaka verksamheten vid Finlands Bank. Dessutom väljs Finlands Banks revisorer av riksdagen. Enligt anvisningarna från talmanskonferensen är det ekonomiutskottet som utövar tillsyn över Finlands Bank och behandlar berättelserna från bankfullmäktige. I 36 § 1 mom. i grundlagen sägs att riksdagen väljer fullmäktige att övervaka Folkpensionsanstaltens förvaltning och verksamhet. Berättelsen från Folkpensionsanstaltens fullmäktige behandlas av social- och hälsovårdsutskottet. Även om frågor som gäller Finlands Bank och Folkpensionsanstalten inte undantas revisionsutskottets ansvarsområde bör utskottet ta hänsyn till det som grundlagen säger om övervakningen av Finlands Bank och Folkpensionsanstalten och noga överväga åtgärder eller ståndpunkter som hänför sig till dessa.

Parallellt med kontrollen på eget initiativ skall revisionsutskottet bland annat också behandla statsfinansiella berättelser och lagstiftningsfrågor som gäller övervakningen av statsfinanserna. Dessutom skall revisionsutskottet yttra sig om budgetpropositionen till finansutskottet. Finansutskottet skall fortfarande vara det behöriga utskottet enligt 89 § i grundlagen. Följaktligen är det också framöver finansutskottet som godkänner avtal om anställningsvillkoren för statlig personal om avtalet medför extra kostnader för staten som måste godkännas av riksdagen.

Genom 3 mom. får revisionsutskottet samma rätt att få upplysningar som statsrevisorerna och statens revisionsverk har enligt gällande lag. Revisionsutskottet skall ha rätt att av myndigheter och andra som det övervakar få de upplysningar som det behöver för att sköta sitt uppdrag. Rätt att få upplysningar är ett nödvändigt instrument för nödvändig kontroll. Därför skrivs rätten in i grundlagen. Den täcker in all information som utskottet behöver för sin kontroll, dels från de myndigheter som övervakar, dels från privata aktörer. Detta anses stå för en generell rätt att få upplysningar och den är till exempel inte beroende av sekretessen för upplysningar eller dokument utan hänger samman med vilken information som behövs för övervakningen. Rätten kan emellertid inskränkas på grund av vissa andra förhållanden (se GrUB 6/2000 rd och GrUU 19/2000 rd). I 47 § i grundlagen

ingår generella bestämmelser om riksdagens rätt att få information och de gäller också revisionsutskottet. Bestämmelsen i 90 § 3 mom. ger däremot revisionsutskottet större befogenheter att få information än utskotten överhuvudtag. Rätten att få information skrivs också in i 5 och 6 § i lagen om statens revisionsverk. När grundlagen fullt ut tryggar rätten att få information behövs inga bestämmelser in övriga speciallagar, med undantag för vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna.

Bestämmelserna om offentlighet i riksdagens verksamhet i 50 § i grundlagen respektive 43 § i riksdagens arbetsordning tillämpas på revisionsutskottet.

Revisionsutskottets uppgifter, verksamhet, sammansättning och personal redovisas i den allmänna motiveringen ovan, men närmare uppgifter ingår också i talmanskonferensens förslag beträffande revisionsutskottet.

1.2. Lag om statens revisionsverk

3 §. *Granskning.* Paragrafens 4 mom. om samarbete mellan statsrevisorerna och statens revisionsverk föreslås bli upphävt. Revisionsutskottet ingår i utskottsväsendet har därmed en annan roll i riksdagen än statsrevisorerna. Bestämmelsen om samarbete togs in i lagen på förslag av finansutskottet (FiUB 10/2000 rd) och skall främst betraktas som en informativ bestämmelse. Trots att statens revisionsverk genom grundlagen är en oavhängig myndighet kan revisionsutskottet samarbeta med revisionsverket utan direkt lagstöd.

5 §. *Granskningsberättelse.* I 1 mom. föreskrivs att statens revisionsverk är skyldigt att sända sina granskningsberättelser till revisionsutskottet för kännedom. I den gällande lagen talas det om statsrevisorerna. Med stöd av 2 mom. får revisionsutskottet rätt att få information från revisionsverket.

1.3. Lag om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar

Lagen gäller statsrevisorernas rätt att utföra granskningar och få upplysningar i fråga om statsunderstöd, lån och säkerheter samt skatter, avgifter och andra statliga eftergifter. La-

gen gäller också bolag där staten har bestämmande inflytande. Rätten gäller beviljande, användning och tillsynen av stöd, lån och andra förmåner. Den kom till 1988 för att befästa statsrevisorernas befogenheter. Vid den tidpunkten hade statsrevisorerna inte samma grundlagsfästa rätt att få information som nu. Samtidigt ansågs det också nödvändigt att ge statsrevisorerna rätt att utföra ingående granskningar (RP 34/1988 rd).

Enligt 1 § har statsrevisorerna också rätt att granska stöd- och låntagarnas ekonomi och verksamhet i den mån som detta är nödvändigt för granskningen av statens tillgångar. Granskning av stödtagare görs inte om någon enskild har beviljats stöd eller lån för sin eller sin familjs personliga behov eller i övrigt direkt för sitt hushåll.

I 2 § ingår bestämmelser om statsrevisorernas rätt att få upplysningar för granskningar i de ovan nämnda fallen. År 2000 fick lagen en ny 2 a § i samband med reformen av lagstiftningen om statens revisionsverk. Enligt paragrafen har statsrevisorerna rätt att också få upplysningar om bolag där staten har bestämmande inflytande. Samtidigt upphävdes lagen om granskning av sådana aktiebolags verksamhet, i vilka staten innehar aktiemajoritet (968/1947). I 3 § ingår bestämmelser om tystnadsplikt för statsrevisorerna och personalen vid statsrevisorernas kansli.

Revisionsutskottets rätt att få upplysningar finns inskriven i 90 § 3 mom. i grundlagen. Rätten behöver inte föreskrivas särskilt genom lag i de aktuella frågorna. Tanken är inte heller att revisionsutskottets kontrolluppdrag skall gå lika mycket in på detaljerna som den granskning som utförs av statens revisionsverk. Tystnadsplikten för medlemmarna i revisionsutskottet regleras enligt 50 § i grundlagen, 43 § i riksdagens arbetsordning och 38 kap. 1 § i strafflagen (578/1995). Bestämmelser om tystnadsplikt för personalen vid revisionsutskottet skrivs in i 22 § i lagen om riksdagens tjänstemän (1197/2003). Därför kan lagen om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar upphävas när statsrevisorernas verksamhet upphör.

1.4. Lag om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel av Finland och Europeiska gemenskaperna

Lagen kom till för att ge statens revisionsverk utvidgade befogenheter för att revisionssystemet i Finland skulle uppfylla de krav som ett medlemskap i Europeiska unionen medför, också när stöd från Europeiska gemenskaperna ges ut direkt till stödtagaren utan åtgärder från statliga myndigheter eller när avgifter från Finland betalas till Europeiska gemenskaperna utan inblandning av statliga myndigheter. Samtidigt utsträcktes befogenheterna till statsrevisorerna eftersom statsrevisorerna och statens revisionsverk som regel har haft identiska befogenheter att övervaka statsfinanserna.

Det ingår inte i statsrevisorernas uppgifter att utföra någon ingående revision. Därför är statens revisionsverk den enda riktiga revisionsmyndigheten och är den nationella samarbetsmyndigheten för Europeiska gemenskapernas revisionsrätt.

Det behövs fortfarande bestämmelser i en särslag om befogenheterna för revisionsutskottet och statens revisionsverk när det gäller överföringar av medel mellan Finland och EU eftersom befogenheterna i 90 § i grundlagen och i lagen om statens revisionsverk bara gäller statsfinanserna. Revisionsutskottets befogenheter gäller övervakning generellt och därför behöver lagen inte innehålla några granskningsbefogenheter för utskottet. Följaktligen föreslås lagrubriken och vissa bestämmelser bli ändrade.

Lagrubriken. Statsrevisorerna föreslås bli strukna i lagrubriken. Därmed gäller rubriken bara rätt för statens revisionsverk att granska vissa överföringar mellan Finland och Europeiska gemenskaperna. Det är en naturlig lösning eftersom revisionsverket är den nationella samarbetsmyndigheten för Europeiska gemenskapernas revisionsrätt. Syftet med lagrubriker är att beskriva det huvudsakliga innehållet i lagen. Den föreslagna ändringen hindrar inte att lagen dessutom har bestämmelser om rätt för revisionsutskottet att övervaka medelsöverföringarna och få information.

2 §. Behörighet. I och med att statsrevisorernas verksamhet upphör stryks bestämmel-

sen i 1 mom. om statsrevisorernas befogenhet att granska överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna.

I 2 mom. ska det inte längre föreskrivas att statsrevisorerna har rätt att granska lokaler eller att få handräckning.

Paragrafen föreslås få ett nytt 3 mom. om revisionsutskottets rätt att övervaka medelsöverföringar som avses i 1 mom. Därigenom säkerställs utskottets formella behörighet att övervaka överföringar av medel. Av de orsaker som anges ovan skulle revisionsutskottet annars inte ha rätt att granska överföringarna. På grund av sin verksamhet behöver utskottet ingen direkt rätt att utföra granskningar. I momentet hänvisas det inte till 1 § utan till överföringar som avses i 1 mom. Därmed utsträcker sig utskottets befogenheter inte bara till dem som får medelsöverföringar, utan också till andra som kommer i beröring med överföringarna, i den omfattning som övervakningen kräver.

3 §. Rätt att få uppgifter. I 1-3 mom. stryks rätten för statsrevisorerna att få uppgifter. Dessutom stryks de uttryck i 1 mom. som hänvisar till en oinskränkt rätt att åsidosätta sekretessen. Detta stämmer överens med grundlagsutskottets tidigare ståndpunkter (GrUB 6/2000 rd och GrUU 19/2000 rd).

Vidare föreslås ett nytt 4 mom. om rätt för revisionsutskottet att få uppgifter. Med hänvisning till det som sägs ovan utsträcker sig rätten inte till medelsöverföringar utan en explicit bestämmelse om detta.

5 §. Förhållande till annan lagstiftning. I paragrafen byts statsrevisorerna ut mot revisionsutskottet. Vid övervakning och granskning enligt den aktuella lagen iaktas således i övrigt vad andra lagar föreskriver om verksamheten och procedurerna i revisionsutskottet.

1.5. Lag om statliga affärsverk

15 §. Revision. I 5 mom. stryks statsrevisorerna. Bestämmelsen har en informativ karaktär. Utan direkta bestämmelser är det klart att den övervakningsbehörighet som revisionsutskottet får genom 90 § i grundlagen också gäller statliga affärsverk och affärsverkskoncerner.

1.6. Lag om statens säkerhetsfond

7 §. Bokslut och revision. Paragrafen fick ett nytt 5 mom. om statsrevisorernas och statens revisionsverks granskningsrätt 1993. Rätten ansågs då vara viktig bland annat för att statsrevisorernas granskningsrätt inte utsträckte sig till motsvarande fonder i riksdagen. Statens säkerhetsfond fördes över till statsrådet 1996 och därför behövs inte längre någon sådan rätt för statsrevisorerna. Bestämmelsen är inte heller nödvändig med avseende på revisionsutskottets rätt att utöva övervakning och få information enligt 90 § i grundlagen eftersom befogenheten täcker in alla statliga fonder. I momentet stryks statsrevisorerna.

18 §. Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter. I samband med lagändringen fick statsrevisorerna och statens revisionsverk enligt 2 mom. rätt att få uppgifter. Av samma orsaker som ovan föreslås att statsrevisorerna stryks i paragrafen.

1.7. Lag om interventionsfonden för jordbruket

8 §. Revision. Genom lagen om interventionsfonden för jordbruket inrättades en fond utanför statsbudgeten. Enligt 2 mom. är fonden underställd statsrevisorerna och statens revisionsverk. Statsrevisorerna föreslås bli strukna i momentet. Det behövs inga direkta bestämmelser om revisionsutskottets rätt att utöva övervakning och få information eftersom frågan regleras i 90 § i grundlagen.

1.8. Övriga lagförslag

Bestämmelser om statsrevisorerna och statsrevisorernas kansli finns i ett flertal förvaltningslagar. När verksamheten upphör måste bestämmelserna om statsrevisorerna respektive statsrevisorernas kansli strykas. Följaktligen föreslås justeringar i 1 § 2 mom. i arkivlagen (831/1994), 3 § 1 mom. och 65 § 2 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994), 4 § 1 mom. 2 punkten i lagen om säkerhetsutredningar (177/2002), 2 § 2 mom. i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) och i 1 § 3 mom. och 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Strykningarna betyder inte

att det uppstår en lucka i lagstiftningen eftersom frågan framöver regleras genom bestämmelser om riksdagen respektive riksdagens kansli beroende på frågan karaktär.

2. Närmare bestämmelser

När statsrevisorerna dras in och revisionsutskottet inrättas måste en del bestämmelser om riksdagens verksamhet ändras. Ändringarna ingår i ett förslag från talmanskonferensen som kommer att behandlas samtidigt med denna proposition. Förslaget innehåller bland annat ändringar i riksdagens arbetsordning, ett förslag till upphävande av instruktionen för statsrevisorerna och ändringar i instruktionen för Riksdagsbiblioteket och i riksdagens räkenskapsstadga.

När revisionsutskottet inrättas måste också talmanskonferensens allmänna anvisningar om fackutskottens huvudsakliga uppgifter (godkända 25.2.2000) ändras. Anvisningarna anger behörighetsområde och uppgifter för respektive utskott. Anvisningarna kommer att ange följande om revisionsutskottet: "Revisionsutskottet skall övervaka att statsfinanserna sköts lagligt och ändamålsenligt och att statsbudgeten iaktas. Utskottet skall då koncentrera sig på det allmänna tillståndet och hur statsfinanserna handhas samt på frågor som det är befogat att informera riksdagen om. Revisionsutskottet skall underrätta riksdagen om relevanta iakttagelser vid övervakningen (GL 90 § 1 mom.)". Därutöver får anvisningarna närmare bestämmelser om revisionsutskottets uppgifter. Vidare förs de uppgifter som finansutskottets förvaltnings- och granskningsdelegation har haft över på det nya revisionsutskottet. Anvisningarna föreskriver att ordföranden är skyldig att i god tid underrätta talmanskonferensen om utskottets avsikter att på eget initiativ utarbeta ett betänkande för behandling i plenum.

3. Ikraftträdande

Enligt planerna inleder det nya revisionsutskottet sin verksamhet från valperioden

2007-2010. Statsrevisorernas mandatid löper då ut med den pågående valperioden. Lagarna föreslås träda i kraft så att revisionsutskottet kan tillsättas vid det första riksmötet under valperioden.

Enligt 24 § 2 mom. i grundlagen inleds riksdagens mandatid när resultatet av riksdagsvalet har fastställts. Lagarna kan träda i kraft tidigast efter den tidpunkten.

4. Lagstiftningsordning

Det första lagförslaget gäller en ändring i grundlagen och måste behandlas enligt vad som föreskrivs i 73 § i grundlagen. Resten av lagändringarna är justeringar i gällande lagstiftning och beror på det första lagförslaget. De kan därför behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Lagarna föreslås träda i kraft från och med riksmötet 2007 som riksdagens talmanskonferens föreslår i sitt beslut av den 15 april 2005 med anledning av den kommande propositionen. Detta kräver att det första lagförslaget behandlas i ett påskyndat förfarande enligt 73 § 2 mom. i grundlagen. När en grundlagsändring senast behandlades i riksdagen yttrade sig grundlagsutskottet om lagstiftningsordningen (GrUB 5/2005 rd). Med hänvisning till grundlagens relativa beständighet och statsrättsliga status är det enligt grundlagsutskottet viktigt att ändringar i grundlagen behandlas enligt huvudregeln, det vill säga i normal grundlagsordning enligt 73 § 1 mom. Förfarandet med att förklara ett förslag brådskande bör inte tillämpas om det inte finns ett exceptionellt trängande behov att snabbt ändra en lydelse i grundlagen, ansåg grundlagsutskottet.

Om det första lagförslaget behandlas i vanlig grundlagsordning måste riksdagen också besluta om det vid det första riksmötet väljs nya statsrevisorer för en kort mandatid innan det nya revisionsutskottet inrättas.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av 35 och 90 § i Finlands grundlag**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen, *ändras* i Finlands grundlag 35 § 1 mom. samt 90 § 1 och 3 mom. som följer:

35 §

Riksdagens utskott

Riksdagen tillsätter för varje valperiod följande utskott: stora utskottet samt grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet, revisionsutskottet och övriga permanenta utskott som nämns i riksdagens arbetsordning. Riksdagen kan dessutom tillsätta tillfälliga utskott för att bereda eller undersöka särskilda ärenden.

-----

90 §

Övervakning och revision av statsfinanserna

Riksdagen övervakar statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. För detta har riksdagen ett revisionsutskott som skall underrätta riksdagen om relevanta iakttagelser vid övervakningen.

Revisionsutskottet och statens revisionsverk har rätt att av myndigheter och andra som de övervakar få de upplysningar de behöver för att sköta sitt uppdrag.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

2.

Lag**om ändring av 3 och 5 § i lagen om statens revisionsverk**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 14 juli 2000 om statens revisionsverk (676/2000) 3 § 4 mom. samt
ändras 5 § 1 mom. som följer:

5 §

Granskningsberättelse

Revisionsverket sänder granskningsberättelsen för kännedom och behövliga åtgärder till revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör samt för kännedom till riksdagens revisions-

utskott och finansministeriet. Revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör skall meddela revisionsverket vilka åtgärder som vidtagits med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen.

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

3.

Lag**om upphävande av lagen om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen av den 1 juli 1988 om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få

upplysningar (630/1988) jämte ändringar.

2 §

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

4.

Lag**om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen av den 17 mars 1995 om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995) lagens rubrik samt 2, 3 och 5 § som följer:

Lag**om rätt för statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna**

2 §

Behörighet

Statens revisionsverk har rätt att granska medelsöverföringar som avses i 1 § och användningen samt övervakningen av dem samt även att i den omfattning som granskningen förutsätter granska ekonomin och verksamheten hos den som mottagit eller betalat en medelsöverföring eller hos den till vars disposition den som förmedlat, beviljat och mottagit en sådan medelsöverföring har överfört de mottagna medlen.

Statens revisionsverk har rätt att granska överföringar av medel enligt 1 § i mottagarnas eller de betalningsskyldigas lokaler och granskningsobjekten är skyldiga att biträda dem som verkställer granskningen. Statens revisionsverk kan anlita sakkunniga som hjälp vid granskningen.

Riksdagens revisionsutskott har rätt att övervaka medelsöverföringar som avses i 1 mom.

3 §

Rätt att få uppgifter

Granskningsobjekten skall utan obefogat dröjsmål lämna statens revisionsverk de upp-

gifter, utredningar, handlingar och övriga dokument som verket begär att få och som behövs för granskningen.

Statens revisionsverk har rätt att av granskningsobjektets revisor få alla sådana uppgifter, handlingar, övriga dokument och kopior som revisorn har i sin besittning och som gäller granskningsobjektet och är behövliga för granskning enligt denna lag, liksom också kopior av revisorns promemorior, protokoll och andra handlingar som har tillkommit i samband med revisionen och gäller granskningsobjektets verksamhet.

Myndigheter inom staten, samkommuner och kommuner samt församlingar är skyldiga att ge statens revisionsverk den handräckning som behövs för utövande av den granskningsrätt och rätt att få uppgifter som föreskrivs i denna lag samt att lämna för granskningen behövliga uppgifter, handlingar och andra dokument samt utredningar om granskningsobjektet.

Riksdagens revisionsutskott har rätt att få de uppgifter som avses i 1–3 mom. och som behövs för övervakningen.

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Vid övervakning och granskning enligt denna lag iakttas i övrigt vad som i andra lagar föreskrivs om riksdagens revisionsutskott och statens revisionsverk.

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

Lag**om ändring av 15 § i lagen om statliga affärsverk**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 2002 om statliga affärsverk (1185/2002) 15 § 5 mom.
som följer:

15 § verksamhet granskas av statens revisions-
verk.
Revision

----- Denna lag träder i kraft den 20 .
Affärsverkens och affärsverkskoncernernas

6.

Lag**om ändring av 7 och 18 § i lagen om statens säkerhetsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/1992) 7 § 5 mom. och 18
§ 2 mom., sådana de lyder, 7 § 5 mom. i lag 245/1996 och 18 § 2 mom. i lag 640/1999, som
följer:

7 § ses ekonomi och verksamhet som fått stöd
och finansiering enligt denna lag, för utred-
Bokslut och revision ning av om de för erhållande av stödet och
finansieringen lämnade uppgifterna är riktiga
och tillräckliga samt om stödet och finansie-
ringen vederbörligen har använts för det av-
sedda ändamålet. Detsamma gäller den till
vars förfogande mottagaren har överfört stöd
och finansiering. Revisionsverket har för att

Statens revisionsverk har rätt att granska
fonden och en sådan banks, säkerhetsfonds,
ett sådant egendomsförvaltningsbolags eller
en sådan annan sammanslutnings eller stiftel-

få de uppgifter som behövs vid granskningen rätt till handräckning från finansinspektionen.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får ledamöter i statens säkerhetsfonds fullmäktige, revisorer samt tjänstemän vid ministeriet som sköter

fondens uppgifter, eller de som fullgör uppdrag för dessa, till statsrådets allmänna sammanträde när det behandlar bankstödsåtgärder, till statens revisionsverk samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller yrkeshemlighet som de tagit del av vid fullgörandet av sina uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen av den 16 december 1994 om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994) 8 § 2 mom. som följer:

8 §

verks granskning.

Revision

Fonden är underställd statens revisions-

Denna lag träder i kraft den 20 .

8.

Lag**om ändring av 1 § i arkivlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arkivlagen av den 23 september 1994 (831/1994) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag 718/2000, som följer:

1 §

och 2 mom.

På riksdagen, riksdagens justitieombudsmans kansli och statens revisionsverk tillämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

9.

Lag**om ändring av 3 och 65 § i statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) 3 § 1 mom. och 65 § 2 mom., sådana de lyder i lag 719/2000, som följer:

3 §

65 §

Denna lag tillämpas inte på riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsmän, inte heller på tjänstemännen vid riksdagens kansli, republikens presidents kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli eller statens revisionsverk eller på Finlands Banks och Folkpensionsanstaltens tjänstemän och funktionärer, om inte något annat bestäms genom lag.

_____ En tjänsteman anses likaså ha avgått från statlig tjänst vid den tidpunkt då han eller hon utnämnts till en tjänst vid riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli eller statens revisionsverk.

_____ Denna lag träder i kraft den 20 .

10.**Lag****om ändring av 4 § i lagen om säkerhetsutredningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 8 mars 2002 om säkerhetsutredningar (177/2002) 4 § 1 mom. 2 punkten som följer:

4 §	2) riksdagens kanslikommission, riksdagens justitieombudsman och statens revisionsverk,
<i>Sökande</i>	_____

En normal säkerhetsutredning kan sökas av _____	_____	Denna lag träder i kraft den	20 .
--	-------	------------------------------	------

11.**Lag****om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 1 juli 1988 om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar (651/1988) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 720/2000, som följer:

2 §	justitieombudsmans kansli, i statens revisionsverk eller i Finlands Bank eller Folkpensionsanstalten. Bestämmelserna i 15 a § tillämpas inte på republikens presidents verksamhet.
<i>Tillämpningsområde</i>	_____

Lagen tillämpas varken i riksdagens kansli, republikens presidents kansli eller riksdagens _____	_____	Denna lag träder i kraft den	20 .
---	-------	------------------------------	------

12.

Lag**om ändring av 1 och 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 februari 1992 om grunderna för avgifter till staten (150/1992) 1 § 3 mom. och 10 § , sådana de lyder i lag 721/2000, som följer:

1 §

Lagens tillämpningsområde

 Lagen gäller också republikens presidents kansli, riksdagens kansli och riksdagens justitieombudsmans kansli liksom också statens revisionsverk.
 -----

10 §

Särskilda ämbetsverk och inrättningar

Riksdagens kansli, republikens presidents kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli, statens revisionsverk, justitiekanslersämbetet samt Finlands Bank och Folkpensionsanstalten bestämmer själva sina avgifter.

Denna lag träder i kraft den   20 .

Helsingfors den 8 juni 2006

Republikens President

TARJA HALONEN

Justitieminister *Leena Luhtanen*

1.

Lag**om ändring av 35 och 90 § i Finlands grundlag**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som föreskrivs i 73 § i grundlagen, ändras i Finlands grundlag 35 § 1 mom. samt 90 § 1 och 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

35 §

Riksdagens utskott

Riksdagen tillsätter för varje valperiod följande utskott: stora utskottet samt grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet och övriga permanenta utskott som nämns i riksdagens arbetsordning. Riksdagen kan dessutom tillsätta tillfälliga utskott för att bereda eller undersöka särskilda ärenden.

90 §

Övervakning och revision av statsfinanserna

Riksdagen övervakar statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. För detta väljer riksdagen inom sig statsrevisorer.

Statsrevisorerna och statens revisionsverk har rätt att av myndigheter och andra som de övervakar få de upplysningar de behöver för att sköta sitt uppdrag.

Föreslagen lydelse

35 §

Riksdagens utskott

Riksdagen tillsätter för varje valperiod följande utskott: stora utskottet samt grundlagsutskottet, utrikesutskottet, finansutskottet, *revisionsutskottet* och övriga permanenta utskott som nämns i riksdagens arbetsordning. Riksdagen kan dessutom tillsätta tillfälliga utskott för att bereda eller undersöka särskilda ärenden.

90 §

Övervakning och revision av statsfinanserna

Riksdagen övervakar statsfinanserna och iakttagandet av statsbudgeten. För detta *har riksdagen ett revisionsutskott som skall underrätta riksdagen om relevanta iakttagelser vid övervakningen.*

Revisionsutskottet och statens revisionsverk har rätt att av myndigheter och andra som de övervakar få de upplysningar de behöver för att sköta sitt uppdrag.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag**om ändring av 3 och 5 § i lagen om statens revisionsverk**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen av den 14 juli 2000 om statens revisionsverk (676/2000) 3 § 4 mom. samt
ändras 5 § 1 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Granskning

 Statens revisionsverk kan samarbeta med
 statsrevisorerna.

(upphävs)

5 §

Granskningsberättelse

Revisionsverket sänder granskningsberättelsen för kännedom och behövliga åtgärder till revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör samt för kännedom till statsrevisorerna och finansministeriet. Revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör skall meddela revisionsverket vilka åtgärder som vidtagits med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen.

-----

5 §

Granskningsberättelse

Revisionsverket sänder granskningsberättelsen för kännedom och behövliga åtgärder till revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör samt för kännedom till riksdagens revisionsutskott och finansministeriet. Revisionsobjektet och det ministerium till vars ansvarsområde revisionsobjektet hör skall meddela revisionsverket vilka åtgärder som vidtagits med anledning av anmärkningarna i granskningsberättelsen.

 Denna lag träder i kraft den

20 .

3.

Lag**om upphävande av lagen om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

(upphävs)

1 §

Genom denna lag upphävs lagen av den 1 juli 1988 om vissa rättigheter för statsrevisorerna att utföra granskningar och få upplysningar (630/1988) jämte ändringar.

2 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

4.

Lag**om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 17 mars 1995 om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna (353/1995) lagens rubrik samt 2, 3 och 5 § som följer:

*Gällande lydelse***Lag****om rätt för statsrevisorerna och statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna**

2 §

Behörighet

Statsrevisorerna och statens revisionsverk har rätt att granska medelsöverföringar som avses i 1 § och användningen samt övervakningen av dem samt även att i den omfattning som granskningen förutsätter granska ekonomin och verksamheten hos den som mottagit eller betalat en medelsöverföring eller hos den till vars disposition den som förmedlat, beviljat och mottagit en sådan medelsöverföring har överfört de mottagna medlen.

Statsrevisorerna och statens revisionsverk har rätt att granska överföringar av medel enligt 1 § i mottagarnas eller de betalningsskyldigas lokaler och granskningsobjekten är skyldiga att biträda dem som verkställer granskningen. *Statsrevisorerna och* statens revisionsverk kan anlita sakkunniga som hjälp vid granskningen.

*Föreslagen lydelse***Lag****om rätt för statens revisionsverk att granska vissa överföringar av medel mellan Finland och Europeiska gemenskaperna**

2 §

Behörighet

Statens revisionsverk har rätt att granska medelsöverföringar som avses i 1 § och användningen samt övervakningen av dem samt även att i den omfattning som granskningen förutsätter granska ekonomin och verksamheten hos den som mottagit eller betalat en medelsöverföring eller hos den till vars disposition den som förmedlat, beviljat och mottagit en sådan medelsöverföring har överfört de mottagna medlen.

Statens revisionsverk har rätt att granska överföringar av medel enligt 1 § i mottagarnas eller de betalningsskyldigas lokaler och granskningsobjekten är skyldiga att biträda dem som verkställer granskningen. *Statens* revisionsverk kan anlita sakkunniga som hjälp vid granskningen.

Riksdagens revisionsutskott har rätt att övervaka medelsöverföringar som avses i 1 mom.

Gällande lydelse

3 §

Rätt att få uppgifter

Granskningsobjekten skall, utan hinder av vad som särskilt stadgas om hemlighållande av omständigheter eller handlingar, utan obefogat dröjsmål lämna statsrevisorerna eller statens revisionsverk de uppgifter, utredningar, handlingar och övriga dokument som dessa begär att få och som behövs för granskningen.

Statsrevisorerna och statens revisionsverk har rätt att av granskningsobjektets revisor få alla sådana uppgifter, handlingar, övriga dokument och kopior som revisorn har i sin besittning och som gäller granskningsobjektet och är behövliga för granskning enligt denna lag, liksom också kopior av revisorns promemorior, protokoll och andra handlingar som har tillkommit i samband med revisionen och gäller granskningsobjektets verksamhet.

Myndigheter inom staten, samkommuner och kommuner samt församlingar är skyldiga att ge statsrevisorerna och statens revisionsverk den handräckning som behövs för utövande av den granskningsrätt och rätt att få uppgifter som stadgas i denna lag samt att lämna för granskningen behövliga uppgifter, handlingar och andra dokument samt utredningar om granskningsobjektet.

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Vid övervakning och granskning enligt denna lag iakttas i övrigt vad andra lagar stadgar om statsrevisorerna och statens revisionsverk.

Föreslagen lydelse

3 §

Rätt att få uppgifter

Granskningsobjekten skall utan obefogat dröjsmål lämna statens revisionsverk de uppgifter, utredningar, handlingar och övriga dokument som verket begär att få och som behövs för granskningen.

Statens revisionsverk har rätt att av granskningsobjektets revisor få alla sådana uppgifter, handlingar, övriga dokument och kopior som revisorn har i sin besittning och som gäller granskningsobjektet och är behövliga för granskning enligt denna lag, liksom också kopior av revisorns promemorior, protokoll och andra handlingar som har tillkommit i samband med revisionen och gäller granskningsobjektets verksamhet.

Myndigheter inom staten, samkommuner och kommuner samt församlingar är skyldiga att ge statens revisionsverk den handräckning som behövs för utövande av den granskningsrätt och rätt att få uppgifter som föreskrivs i denna lag samt att lämna för granskningen behövliga uppgifter, handlingar och andra dokument samt utredningar om granskningsobjektet.

Riksdagens revisionsutskott har rätt att få de uppgifter som avses i 1–3 mom. och som behövs för övervakningen.

5 §

Förhållande till annan lagstiftning

Vid övervakning och granskning enligt denna lag iakttas i övrigt vad som i andra lagar föreskrivs om riksdagens revisionsutskott och statens revisionsverk.

Denna lag träder i kraft den   20 .

5.

Lag**om ändring av 15 § i lagen om statliga affärsverk**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 20 december 2002 om statliga affärsverk (1185/2002) 15 § 5 mom.
som följer:

Gällande lydelse

15 §

*Revision**Föreslagen lydelse*

15 §

Revision

Affärsverkens och affärsverkskoncerner-
nas verksamhet *övervakas av statsreviso-*
rerna och granskas av statens revisionsverk.

Affärsverkens och affärsverkskoncerner-
nas verksamhet granskas av statens revi-
sionsverk.

Denna lag träder i kraft den   20 .

6.

Lag**om ändring av 7 och 18 § i lagen om statens säkerhetsfond**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 30 april 1992 om statens säkerhetsfond (379/1992) 7 § 5 mom. och 18
§ 2 mom. sådana de lyder, 7 § 5 mom. i lag 245/1996 och 18 § 2 mom. i lag 640/1999, som
följer:

Gällande lydelse

7 §

*Bokslut och revision**Föreslagen lydelse*

7 §

Bokslut och revision

Statsrevisorerna och statens revisionsverk
har rätt att granska fonden och en sådan
banks, säkerhetsfonds, ett sådant egendoms-

Statens revisionsverk har rätt att granska
fonden och en sådan banks, säkerhetsfonds,
ett sådant egendomsförvaltningsbolags eller

Gällande lydelse

förvaltningsbolags eller en sådan annan sammanslutnings eller stiftelses ekonomi och verksamhet som fått stöd och finansiering enligt denna lag, för utredning av om de för erhållande av stödet och finansieringen lämnade uppgifterna är riktiga och tillräckliga samt om stödet och finansieringen vederbörligen har använts för det avsedda ändamålet. Detsamma gäller den till vars förfogande mottagaren har överfört stöd och finansiering. *Statsrevisorerna och revisionsverket* har för att få de uppgifter som behövs vid granskningen rätt till handräckning från finansinspektionen.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får ledamöter i statens säkerhetsfonds fullmäktige, revisorer samt tjänstemän vid ministeriet som sköter fondens uppgifter, eller de som fullgör uppdrag för dessa, till statsrådets allmänna sammanträde när det behandlar bankstödsåtgärder, till *statsrevisorerna och* statens revisionsverk samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, en enskilds personliga förhållanden eller affärseller yrkeshemlighet som de tagit del av vid fullgörandet av sina uppgifter.

Föreslagen lydelse

en sådan annan sammanslutnings eller stiftelses ekonomi och verksamhet som fått stöd och finansiering enligt denna lag, för utredning av om de för erhållande av stödet och finansieringen lämnade uppgifterna är riktiga och tillräckliga samt om stödet och finansieringen vederbörligen har använts för det avsedda ändamålet. Detsamma gäller den till vars förfogande mottagaren har överfört stöd och finansiering. Revisionsverket har för att få de uppgifter som behövs vid granskningen rätt till handräckning från finansinspektionen.

18 §

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) får ledamöter i statens säkerhetsfonds fullmäktige, revisorer samt tjänstemän vid ministeriet som sköter fondens uppgifter, eller de som fullgör uppdrag för dessa, till statsrådets allmänna sammanträde när det behandlar bankstödsåtgärder, till statens revisionsverk samt till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott lämna ut sådana uppgifter om en enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, en enskilds personliga förhållanden eller affärs- eller yrkeshemlighet som de tagit del av vid fullgörandet av sina uppgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .

7.

Lag**om ändring av 8 § i lagen om interventionsfonden för jordbruket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 16 december 1994 om interventionsfonden för jordbruket (1206/1994)
8 § 2 mom. som följer:

Gällande lydelse

8 §

Revision

Fonden är underställd *statsrevisorernas*
och statens revisionsverks granskning.

Föreslagen lydelse

8 §

Revision

Fonden är underställd statens revisions-
verks granskning.

Denna lag träder i kraft den   20 .

8.

Lag**om ändring av 1 § i arkivlagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i arkivlagen av den 23 september 1994 (831/1994) 1 § 2 mom., sådant det lyder i lag
718/2000, som följer:

Gällande lydelse

1 §

På riksdagen, *statsrevisorernas kansli*,
riksdagens justitieombudsmans kansli och

Föreslagen lydelse

1 §

På riksdagen, riksdagens justitieombuds-
mans kansli och statens revisionsverk till-

Gällande lydelse

statens revisionsverk tillämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom.

Föreslagen lydelse

lämpas dock endast 6 och 7 § samt 8 § 1 och 2 mom.

Denna lag träder i kraft den 20 .

9.**Lag****om ändring av 3 och 65 § i statstjänstemannalagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i statstjänstemannalagen av den 19 augusti 1994 (750/1994) 3 § 1 mom. och 65 § 2 mom., sådana de lyder i lag 719/2000, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Denna lag tillämpas inte på riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsmän, inte heller på tjänstemännen vid riksdagens, republikens presidents, *statsrevisorernas* och riksdagens justitieombudsmans kansli eller statens revisionsverk eller på Finlands Banks och folkpensionsanstaltens tjänstemän och funktionärer, om inte något annat bestäms genom lag.

---

65 §

En tjänsteman anses likaså ha avgått från statlig tjänst vid den tidpunkt då han eller hon utnämnts till en tjänst vid riksdagens, *statsrevisorernas* eller riksdagens justitieombudsmans kansli eller statens revisionsverk.

Föreslagen lydelse

3 §

Denna lag tillämpas inte på riksdagens justitieombudsman och biträdande justitieombudsmän, inte heller på tjänstemännen vid riksdagens *kansli*, republikens presidents *kansli*, riksdagens justitieombudsmans kansli eller statens revisionsverk eller på Finlands Banks och *Folkpensionsanstaltens* tjänstemän och funktionärer, om inte något annat bestäms genom lag.

---

65 §

En tjänsteman anses likaså ha avgått från statlig tjänst vid den tidpunkt då han eller hon utnämnts till en tjänst vid riksdagens kansli, riksdagens justitieombudsmans kansli eller statens revisionsverk.

Denna lag träder i kraft den 20 .

10.

Lag**om ändring av 4 § i lagen om säkerhetsutredningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 8 mars 2002 om säkerhetsutredningar (177/2002) 4 § 1 mom. 2 punkten som följer:

Gällande lydelse

4 §

Sökande

En normal säkerhetsutredning kan sökas av

-----
2) riksdagens kansli Kommission, riksdagens justitieombudsman, statsrevisorerna och statens revisionsverk,

Föreslagen lydelse

4 §

Sökande

En normal säkerhetsutredning kan sökas av

-----
2) riksdagens kansli Kommission, riksdagens justitieombudsman och statens revisionsverk,

Denna lag träder i kraft den   20 .

11.

Lag**om ändring av 2 § i lagen om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 1 juli 1988 om samarbete inom statens ämbetsverk och inrättningar
(651/1988) 2 § 2 mom., sådant det lyder i lag 720/2000, som följer:

Gällande lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Lagen tillämpas varken i riksdagens, republikens presidents, *statsrevisorernas* eller riksdagens justitieombudsmans kansli, i statens revisionsverk eller i Finlands Bank eller folkpensionsanstalten. Bestämmelserna i 15 a § tillämpas inte på republikens presidents verksamhet.

Föreslagen lydelse

2 §

Tillämpningsområde

Lagen tillämpas varken i riksdagens *kansli*, republikens presidents *kansli* eller riksdagens justitieombudsmans kansli, i statens revisionsverk eller i Finlands Bank eller *Folkpensionsanstalten*. Bestämmelserna i 15 a § tillämpas inte på republikens presidents verksamhet.

Denna lag träder i kraft den   20 .

12.

Lag**om ändring av 1 och 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 21 februari 1992 om grunderna för avgifter till staten (150/1992) 1 § 3 mom. och 10 § , sådana de lyder i lag 721/2000, som följer:

Gällande lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagen gäller också republikens presidents, riksdagens, *statsrevisorernas* och riksdagens justitieombudsmans kansli liksom också statens revisionsverk.
-----

10 §

Särskilda ämbetsverk och inrättningar

Riksdagens, republikens presidents, *statsrevisorernas* och riksdagens justitieombudsmans kansli, statens revisionsverk, justitiekanslersämbetet samt Finlands Bank och folkpensionsanstalten bestämmer själva sina avgifter.

Föreslagen lydelse

1 §

Lagens tillämpningsområde

Lagen gäller också republikens presidents kansli, riksdagens *kansli* och riksdagens justitieombudsmans kansli liksom också statens revisionsverk.
-----

10 §

Särskilda ämbetsverk och inrättningar

Riksdagens *kansli*, republikens presidents *kansli*, riksdagens justitieombudsmans kansli, statens revisionsverk, justitiekanslersämbetet samt Finlands Bank och *Folkpensionsanstalten* bestämmer själva sina avgifter.

Denna lag träder i kraft den 20 .
